საქართველო

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტის ორგანო.

რედაქცია და კონტორა:
თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი № 11 რედაქცია და კანტორა ღია ყოველ დღე დილის 9 ს., ნაშუადღევის 2 და ნახ. საათამდის. ტელეფონი № 15—73.
მისამართი დეპეშებისათვის: თბილისი „საქართველო“ ფოსტის ყუთი № 76

განცხადებანი:
განცხადება მიიღება ნაშუადღევის 2 საათამდის. სტრიქონი პეტიტი პირველ გვერდზე 15 მ. მე-4 გვერდზე—12 მ.
სამგლოვიარო განცხადებანი 30 სტრიქონი—400 მ. 2 ნახ. საათის შემდეგ 100 მანეთით მეტი.

ხელის მოწერა:
გაზეთი „საქართველო“ ქალაქსა და ქალაქს გარეთ ღირს თვეში—375 მან. ცალკე №—15 მან.

ფასი 15 მან.

წელიწადი მეექვსე.

სამშაბათი, ნოემბრისთვის 16. 1920

№ 149

მოითხოვეთ ყველგან საუკეთესო ხარისხის

კონიაკი

გაწმენდილი პურის არაყი და ტკბილი სასმელები დ. ი. კალანდაძისა
ბითუმად და ცალ-ცალკე თვით ქარხანაში სადგურის (ვაგზლის) ქ. № 5.

კინო

არფასტო

გაიხსნა

უკვე გაიხსნა „არფასტო“-ს მარვალიტის ეკრანი, რომელზედაც ნაჩვენები იქნება სალონის დრამა ცნობილი რეჟისორის ფიდეს დადგმით და მშვენიერი ტილდი კასსაის მონაწილეობით

აგონიის სიმღერა

დ. ა. ტრეტნოვის სამმართველოს ქვეშ „არფასტო“ რუსთ. პრ. (გოლოვ.) 23.

ახალი ამერიკული დადგმა 5 ოქტომბერს თეატრში მშვენივრად მოწყობილი კრესლოები, ამფიტეატრი და სკამები. მოწაფეებისათვის პირველ სეანსზე ფასები დაკლებულია. დასაწ. 5 საათზე.
ცალ-ცალკე მომენტების სურათები შეიძლება ნახოთ „არფასტო“-ს ვიტრინაზე

გაუბედ. . პული დედა მარიამ ანდრიას ასული, მამა ბესარიონ ქრისტეფორის-ძე, დები—თამარი და ქეთო და ბიძაშვილი გიორგი დვალიძეები და დეიდა ნინო გუდკოვისა აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ ტრაღიკულად გარდაიცვალა ძვირფასი და საყვარელი

გოგი დვალიძე

. . ოსვენება მოხდება ოთხშაბათს, 17 ნოემბერს, ბინიდან (ჩერქეზიშვილის ქ., № 145—ნაძალადევშია) დილის 11 საათზე, ხოლო ეკლესიიდან (ნაძალადევშია) 1 ნახ. საათზე, პანაშვიდი ყოველ დღე, საღამოს 6 საათზე, დაკრძალვა წმიდა ნინონს სასაფლაოზე. 3278. 1.

დამწუხარებულნი და ანნა ბესარიონ დვალიძის ასული ჩიქოვანისა და იძე დავით გიორგის-ძე ჩიქოვანი ამით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ ტრაღიკულად გარდაიცვალა საყვარელი

გიორგი (გოგი) ბესარიონის-ძე
დ ვ ა ლ ი ძ ე

გამოსვენება მოხდება ოთხშაბათს, 17 ნოემბერს, ბინიდან (ჩერქეზიშვილის ქ., № 145—ნაძალადევშია) დილის 11 საათზე, ხოლო ეკლესიიდან (ნაძალადევშია) 1 ნახ. საათზე; პანაშვიდი ყოველ დღეს საღამოს 6 საათზე, დაკრძალვა წმიდა ნინოს სასაფლაოზე. 3288. 1.

ვულდამწვარი დეიდა ვარო ანდრიას ასული არჯევანიძისა, მეუღლით დავით სვიმონის-ძე არჯევანიძით აუწყებენ ნათესავთ, მეგობართ და ნაცნობთ, რომ ტრაღიკულად გარდაიცვალა საყვარელი

გიორგი (გოგი) ბესარიონის-ძე
დ ვ ა ლ ი ძ ე

გამოსვენება მოხდება ოთხშაბათს, 17 ნოემბერს, ბინიდან (ჩერქეზიშვილის ქ., № 145—ნაძალადევშია) დილის 11 საათზე, ხოლო ეკლესიიდან (ნაძალადევშია) 1 ნახ. საათზე; პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე, დაკრძალვა წმიდა ნინოს სასაფლაოზე. 3287. 1.

საუკეთესო საჩუქარი ბავშვებისთვის!

საქართ. მასწავლებელთა კავშირის გამოცემანი,

გამოვიდა და იყიდება წიგნის ყველა მაღაზიებში

„ძერწვა“—სურათებიანი სახელმძღვანელო ბავშთა მხატვრული ნიჭის გასავითარებლად. წიგნში ახსნილია, თუ როგორ უნდა მომზადდეს თიხა. ფასი—70 მ. გაგზავნით.

„სამი კნუტი“—პატარა ზღაპარი პატარა ბავშებისათვის, დასურათებული—ფ. 40 მ.

მალე გამოვა გასასყიდად: „ვინაა ყველაზე ძლიერი?“, „კურდღელი და მისი მეგობრები?“, „არწივი და ყვავი“,—ყველა ეს ზღაპრები დასურათებულია. მისამართი: საქ. მასწავლებელთა კავშირის წიგნის მაღაზია,

სახელმწ. თეატრი.

ოპერა

სამშაბათს, 16 ნოემბერს

„რიგოლეტტო“

ოთხშაბათს, 17 ნოემბერ

„მ ი ნ ი ო ნ ი“

ოპერის დასაწყისი საღამოს სრულ 8 საათზე.

სახელმწიფო დრამის თეატრი.

(ყოფილი არტისტიული—რუსთაველის პრ., № 21, ტელ. 8—07).

დღეს, ნოემბრის 16-ს

მსხვერპლი

ი. გედევანიშვილისა

ახალი დეკორაციები მხატვრის ვალ. სიდამონ-ერისთავისა.

რეჟისორი ალ. წუწუნავა.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

შაბათს, ნოემბრის 20-ს

უგვირგვინო მეფენი

ალ. შანშიაშვილისა

ახალი დეკორაციები და ტანისამოსი მხატვრის ვალ. სიდამონ-ერისთავისა

რეჟისორი: აკაკი ფაღავა.

ბილეთები კასაში

განცხადება.

საჯარო ვაჭრობა.

8,000 ვედრა ვარცისის მამულისა ძველ ღვინოზედ დანიშნული არის 25 ნოემბერს 12 საათზედ მთავრობის შენობაში სახელმწიფო მამულთა განყოფილებაში. ცნობების მიღება შეიძლება ყოველ დღე სახელმწიფო მამულთა განყოფილებაში

3270. 2—1.

გაზ. „საქართველო“-ს

აგენტების საყურადღებოდ.

თელავი, ყვირილა, გორი, ახალსენაკი, ფოთი, ბათომი, სამტრედია.

გაზ. „საქართველო“-ს კონტორა კატეგორიულად აცხადებს, რომ ყველა იმ აგენტებმა, რომელთაც არ წარმოუდგენიათ მიღებულ გაზეთების ანგარიში, რომელთაც არ დაუბრუნებიათ დარჩენილი გაზეთები, აცნობონ ამის შესახებ დაწვრილებით კონტორას და გაასწორონ ანგარიშები:

მეორე ქართული კლუბი

დღეს სამშაბათს,

სინემატოგრაფი

დასაწყისი სწორეთ საღამოს 8 საათზე.

მთავრობის კრიზისის გარშემო

რომ სოციალ-დემოკრატიის პოლიტიკამ საქართველო კატასტროფაში გადაჩეხა, ეს თვით ჟორდანიამ აღიარა. შეიძლება მას სახეში მარტო ეკონომიური კატასტროფა ჰქონოდა, შეიძლება,—მაგრამ ესეც სრულიად საკმარისია ჩვენი რესპუბლიკის არსებობის ძირის გამოსათხრელად. უფრო მართალი კი იქნება ვსთქვათ რომ მდგომარეობა კატასტროფიულია საერთოდ, სახელმწიფო ცხოვრების ყოველ დარგში. სრული და უიმედო კრიზისია როგორც სოც.-დემოკრატიული პრინციპების, ისე პრაქტიკისაც. დემოკრატიული რესპუბლიკა ვერ ამართლებს თვით თავის საფუძველს. ჩვენში არ არის არავითარი თავისუფლება. უფლება კანონი და სამართალი არ მოქმედობს, ყოველივე ეს ფიქციაა, უბრალო ფორმულა, რომელსაც არ აქვს მომქმედი ძალა, გაბატონებულია პირადი რეჟიმის თვითნებობა. სამოქალაქო დავას სწყვეტს შინაგანი საქმეთა სამინისტრო მუქარით და დაშინებით. მოქალაქეს ციხეში ჩაგალპობენ თუ შენი კილო არ მოეწონა მთავრობის წევრს, ან მის აგენტს. იუსტიციის სამინისტრო კმაყოფილია რომ მის კომპეტენციას სხვები ითვისებენ. კონტროლს საკონტროლოდ აღარ უშვებენ. ერაძე ფულებს მიმოათრევს, ისე რომ არც ხაზინის უფლებას დაგიდევს და არც ფინანსთა სამინისტროს კომპეტენციას. ყველაფერი არეულია დომხალივით, ამავე დროს ყოველგან ჰუჰყი და ბოროტ-მოქმედებაა, ყოველგან უნიჭობა და უვიცობა!

ამგვარად, კრიზისია არა მარტო ეკონომიური, არამედ პოლიტიკური, ზნეობრივი და გონებრივი. ეს არის სრული სიკოტრე. ქვეყანა ლამის დალპეს და ქვესკნელში გავიდეს! ამას ხედავენ მდგომარეობის ავტორები; ნოე ჟორდანია ამაზედ მოსთქვამს თავის მოხსენებებში, თუ ბრძანებებში.

რაც დღე გადის მდგომარეობა უფრო და უფრო უარესდება. ხალხი ამას ხედავს და მღელვარებს. იგი უკმაყოფილოა მთავრობისა და მისი პოლიტიკის და მას უკვე არ უყურებს ნდობის თვალით. ასეთ პირობებში, ჩვენს საზღვრებს ქემალ ფაშის საფრთხე შემოადგა. სამხედრო მზადება აუცილებელი ხდება. ერმა უნდა გაიღოს მილიარდები და სამშობლოს გამოსასყიდი სისხლი. ეს ახალი სხვერპლია, სამი წლის გაუთავებელი ომისა და სხვერპლის შეწირვის შემდეგ! ქართველ ერს უნდა ამოძრავებდეს უმწვერვალესი თავგანწირულება და სამშობლოს მაღალი სიყვარული, რომ ერთიც და მეორეც დაუზარებლივ გამოიღოს. ვინც მის სულს იცნობს, იმას ეჭვი არ ეპარება რომ ჩვენი ხალხი დღისა არაფერს დაიზოგავს

წოის საზოგადოებრივ აზრს და ხალხის სულიერ განწყობილებას. მმართველმა წრემ უნდა გამოსცვალოს მთავრობის შემადგენლობა, რომელმაც საზოგადოებაში, სრულიად სამართლიანად, ნდობა დაჰკარგა და მისცეს ისეთი პირები მართვა-გამგეობის სათავეში, რომელნიც, ცოტა მანძილზე მაინც, ხალხს იმედს განუახლებენ და ოდნავ მაინც შეანელებენ იმ ვაკხანალიას, რომელიც ურცხვად ბატონობს სახელმწიფოს ყოველს დარგში.

ჩვენ ვიცით, რომ მმართველი წრე ამას ანგარიშს არ უწევდა. თუმცა კარგად ხედავდა, რომ თავის ადგილზე თითქმის არც ერთი მინისტრი არ იყო და ქვეყნის საქმე უკან-უკან მიდიოდა. ბატონობის გრძნობა ტკბილი და უპირველესი საქმე ყოფილა, ხალხი და მისი სულიერი განწყობილება კი მეორე ხარისხოვანი. ამ მხრივ სოციალ-დემოკრატი მმართველი და ძველი რეჟიმის მმართველი ორივე ერთნაირია. მაგრამ რაც ნებაყოფლობით არ მოხდა და რასაც ვერ დაასწრო მმართველმა წრემ, ის დღეს იძულებით ხდება საზოგადოებრივი აზრისა და პოლიტიკურ პარტიათა თავდაჭერილი, მედგარი ოპოზიციის ზედგავლენით. მთავრობა თავის შემადგენლობით გადადგა, მართალია ეს ხდება არა ოფიციალურად, არა პარლამენტურად, არამედ ფარულ-მალულად, ფრაქციის დახშულ სხდომაზედ, მაგრამ ფაქტი მაინც ფაქტად რჩება. შემდგარია „სარეკომენდაციო“ კომისია მთავრობის წევრების შესარჩევად. ჩვენ ჯერ არ ვიცით კომისიამ მთავრობა შეადგინა თუ არა, მაგრამ გვესმის რომ ამ წრეში განზრახულია ძველ მინისტრებიდან ზოგი ისეთი დასტოვონ, რომელიც საზოგადოებრივი აზრისთვის მიუღებელია. სხვათა შორის ერაძეც.

ჩვენ ვისურვებდით, რომ მმართველ წრეს გამოეჩინოს იმდენი ტაქტი და პოლიტიკური სიმწიფე, რომ საზოგადოებრივი აზრის მიმდინარეობის წინააღმდეგ არ წასულიყოს და ხელთათმანი არ გადაეგდოს, ნიშნად ბრძოლაში გამოწვევისა, არც ოპოზიციისათვის და არც ნეიტრალ საზოგადოებრივი აზრისთვის.

ყოველთვის გაჩუმებულა და „მალი ალასო“ უძახია ამ ოპოზიციას და ნეიტრალ საზოგადოებრივ აზრს, როდესაც ქვეყნას საფრთხე მოსდგომია, ოპოზიციას ყველაფერი დაუთმია, ყველაფერი დაუვიწყნია და მმართველი წრის ყურმოჭრილი მონა გამხდარა. ბევრჯელ გაგვიწევიათ ექსპლოატაცია ოპოზიციის ამ გულწრფელი პატრიოტობისა. დღეს ოპოზიციაც ჩვეულებრივად ყველაფერს იდიწყებს თავის ქვეყნისთვის. მაგრამ ერთს კი ვერა, სახელდობრ იმას, რომ ზოგიერთი მინისტრის მთავრობაში დარჩენა

1920 წ. ნოემბრის 28-ს

დანიშნულია

არაჩვეულებრივი საზოგადო კრება

ცენტრალურ სავაჭრო-სამრეწველო ბანკის აქციონერებისა (ცენტრობანკის).

კრება შესდგება დღის 12 საათზე ცენტრობანკის შენობაში (პუშკინის ქუჩა № 3.

ცენტრობანკის გამგეობა.

0—111.

დღეს

ბოლშევიკური ცნობით, მოკავშირე სახელმწიფოებმა საქართველოს დამოუკიდებლობა იცნეს იურიდიულად.

საქართველო—აზერბეიჯანს და რუსეთ შორის სავაჭრო ხელშეკრულებას ყველა მხარემ ხელი მოაწერა.

სომხეთის წინაალმდეგ ქიამალ ფაშას ლაშქარი იერიშებს აწარმოებს.

ლიონის ცნობით წითელმა არმიამ ვრანგელის ფრონტი გაარღვია.

წერილები.

მთავრობის კრიზისის გარშემო.

რ. ინგილო კავკასიის მაჰმადიანები, ბოლშევიკები და მუსტაფა ქემალ ფაშა.

,,ერთობა-ში''

პრესა: ,,ახ. სამუსლი. საქართველო''. და ბ. ჩხიკვიშვილი.

კ. მაყაშვილი: ნაცარქექია.

მოხუცი: მწარე ფიქრები.

ოპოზიცია, საზოგადოებრივი აზრი და ბევრნი მმართველთა წრეშიაც საკმაოდ გაგებულნი არიან, თუ ვინ არიან ეს მინისტრები და რომელია ეს სამინისტროები...

ჩვენ მოვითხოვთ ამ მინისტრების გაშვებას.

ეხლა ის მომენტი არ სდგა, რომ მმართველთა წრის უმრავლესობამ ყველანი და ყველაფერი აბუჩად აიგდოს!

კავკასიის მაჰმადიანები ბოლშევიკები და მუსტაფა ქემალ ფაშა.

ვერავინ იტყვის გადაჭრით, რომ ბოლშევიკური რუსეთის ბატონობა კავკასიის სხვადასხვა ერებზე უკანასკნელთა ნებაყოფლობასა და სურვილზე ყოფილიყოს დამყარებული. მოხდა ჩვეულებრივი და მრავალგზით ნაცადი მოვლენა. ძლიერმა და ორგანიზაციულად მოწყობილმა დაიპყრო სუსტი და ორგანიზაციას მოკლებული ერთეული. არავითარ შეთვისებას ამ შემთხვევაში ადგილი არ აქვს და ხელისუფლება კომუნისტების მიერ დაჭერილ ადგილებში ისევეა დაშორებული ხალხთან, როგორც ძველად საიმპერატორო რუსეთის მფლობელობის ჟამს. თუ ზოგიერთ ადგილებში ამ ხნობამდე სიწყნარესა და ასე ვსთქვათ კმაყოფილების ნიშნებს ამჩნევდნენ, მაინც მართალი არ იქნება ეს მდგომარეობაც კომუნისტურ იდეების ხალხის მიერ შეთვისებას მიეწეროს. ეს იყო ,,სიჩუმე ქარიშხალის წინ''; ამ დამუნჯებას უნდა მოჰყოლოდა სასოწარკვეთილების ყვირილი! აწიოკებული და გაყვლეფილი ხალხი ბოლომდის ვერ მოითმენს ბარბაროსების გამგებლობას და გულზე მიმდგარ ბოლმას ერთხელაც არის გადმოანთხევს!

აი ამისი ნიშნები დღეს ნათლად გამოსჭვივის კავკასიის მაჰმადიან ერების იმ ნაწილებში, რომელნიც რუს-ბოლშევიკების თარეშობის რკალში მოემწყვდნენ მათი უკანასკნელი თავდასხმის შემდგომ. დიდი ხანია ჩრდილო კავკასიიდან მნიშვნელოვანი ამბები გვესმის. დაჟინებით ამბობდნენ, რომ მთიელთა შორის დიდი უკმაყოფილება სუფევს ბოლშევიკების მმართველობის წინაალმდეგ. ხმები თანდათან იზრდებოდა; მთიელთა ამბოხების ამბებს სხვადასხვა კომპეტენტური წყაროები გვაწვდიდნენ და ბოლოს კიდევაც გამოირკვა, რომ ჩრდილოეთ კავკასიის მაჰმადიანი ერები იარაღით ხელში გამოსულან ბოლშევიკების გასაძევებლად. უკანასკნელი ცნობების მიხედვით აჯანყებულ მთიელებს ბრძოლით აუღიათ ბევრი მნიშვნელოვანი პუნქტები და ქალაქები...

არც ბაქოა მაინცა და მაინც კმაყოფილი ბოლშევიკური წესწყობილებით! ბაქოს მაჰმადიანებში კომუნიზმი ვერ იმაგრებს ფესვებს: რელიგიურსა და საერთოდ პატრიარქულ მომენტზე აღზრდილ ხალხის გონება ვერ იტევს რუს-კომუნისტების უკიდურეს ნიჰილიზმს! ბაქოს მაჰმადიანები ჯერ ყრუდ აცხადებენ ჩმუნვას და ეს გარემოება არ გამოეპარა ბოლშევიკების ,,ჩრეზვიჩაიკას'': მაჰმადიანების შევიწროება, მათი დაპატიმრება და დევნა ფართო მასშტაბით სწარმოებს ,,დამოუკიდებელ'' აზერბაიჯანის ,,სატახტო'' ქალაქში!

კავკასიის მაჰმადიანების ახმაურებას ინტენსიობა ემატება იმდენად, რამდენადაც სიმძლავრესა და აქტივობას იჩენს მუსტაფა ქემალ ფაშას ლაშქარი. გამოირკვა, რომ ანგორის მთავრობას თავისი საკუთარი გეგმა ამოქმედებს და მის ოპერაციებს მოსკოვის ,,კარნახი'' სრულებით არ ასულდგმულებს. ადვილი შესაძლებელია, რომ ქემალ ფაშას ჯარების კავკასიის სიღრმეში მიღწევასთან დაერთოს პოლიტიკურ ღირებულებათა გადაფასება და ,,თეორიული'' მეგობრები სინამდვილეში ერთმანეთს დაეტაკნენ...

კავკასიის მაჰმადიანები და კერძოდ აზერბაიჯანელები, ალბად, ამ ამბების მოლოდინში არიან, რომ ასე დაუფარავად გამოდიან რუსეთის წინააღმდეგ და, მაშასადამე, აგრძნობინებენ დღევანდელ თავის ბატონებს მაჰმადიანების ნამდვილ სულისკვეთებას. ნურავის ეგონება, რომ ბოლო ხანების პოლიტიკურ და სოციალისტურ კატალიზმებს არხევისათვის მიებარებინოს სამაჰმადიანო ქვეყნების ზრახვა, მათი რელიგიური და პოლიტიკური იდეალი: პანისლამიზმი და პანთიურქიზმი საკმაო ცხოველმყოფი იდეაა და მიმდევრებსა და მოციქულებს მილიონობით ითვლის...

შესაძლებელია, მოსკოვის სახალხო კომისრები ჰფიქრობდნენ, რომ ანგორის მოძრაობის სულისჩამდგმელი თავისი [illegible] მხედრო ოპერაციებით განაარსებდეს ბაქოს ყრილობის სურვილებს: პოლიტიკასა და ინტრიგებში გამობრძმედილ ბოლშევიკებს ანგარიში ვერ მოუვიდათ: მათ ჯერაც ვერ გაუგიათ აღმოსავლეთური დიპლომატების ,,ტალტომორტალობა''.,. ,,დამონებულ აღმოსავლეთის'' მხსნელები აღმოსავლეთის ,,დელეგატთ'' ხმლების ტრიალმა ბაქოში სულ ერთი ანად გამოატვინა და გალლუცინატორულ ბოდვით უწყალოდ შებოჰა. კოსტრომელი წითელ არმიელების მედგარი შეტევით მოსკოვი იმპერიალისტურ ევროპის შემუსვრას ლამობდა და ინდოეთის ,,პროლეტარიატს'' ინგლისის ბრჭყალებიდან განთავისუფლებას ჰპირდებოდა!

სწორედ ამ გვარ პერსპექტივების მოლოდინში იმყოფებოდა მოსკოვი, როდესაც პოლონეთმა გაანადგურა მისი ჯარები, ვრანგელმა შეტევა დაუწყო და კავკასიის მაჰმადიანობამაც მახვილი იშიშვლა ,,აღმოსავლეთის მფარველის'' წინაალმდეგ.

ბაქოს ყრილობა მაჰმადიანებს და მთელ აღმოსავლეთს შევბას შეჰპირდა! ამ ყრილობის პირველი სკრიპკა'' ზინოვიევი ბედუინებსა ''და ქურთებს სამღვთო ომისაკენ'' მოუწოდებდა ინგლის-საფრანგეთის გასანადგურებლად. მოსკოვის ლიდერების ყელს ბაქოს მიტინგების ხრინწი ჯერ არც კი მოჰშორებია და მაჰმადიანები კიდეც ამხედრდნენ... მოსკოველ ,,მხსნელთა'' განსადევნად.

რა სახეს მიიღებს კავკასიის მაჰმადიანების მოძრაობა, როდესაც მუსტაფა ქემალ ფაშა ბაქოსაკენ გადმოიხედავს?!

რ. ინგილო.

,,ერთობას''.

დიდ წარმატებად უნდა ჩაითვალოს ,,ერთობის'' შეგნების ისტორიაში ის გარემოება, რომ მან ოპოზიციასთან საქმიანი კილოთი ლაპარაკი დაიწყო ეტყობა დარწმუნდა რომ ფონს გასვლა და ვეუნის მართვა არ შეიძლება მარტოოდენ რაოდენობითი უმრავლესობით და რომ ამისათვის საჭიროა ბევრი სხვა ელემენტიც.

ამ ახალი სტილის წერილში, რომელიც ლექსიკონის შტამპი, რედაქცია იხილავს ,,საქართველოს'' 13 ნოემბრის მეთაურს, არკვევს ჩვენს პოზიციას გაზეთის გარეშეც და ასკვნის: ,,ამ მოთხოვნას (მთელი მთავრობის გადგომას) არავითარი ლოღიკა, არავითარი აზრი არა აქვს''.

,,ერთობის'' მსჯელობა მარტივია: ნაციონალ დემოკრატების მოთხოვნას აზრი ექნებოდა, რომ კოალიციაში შემოსვლა მოესურვათ. მათ კოალიცია არ სურთ, მთავრობაში მონაწილეობა არ უნდათ და ამიტომაც არ აქვთ არც ზნეობრივი და არც ლოღიკური უფლება, პორტფელების განაწილების საქმეში ჩაერიონ და იმ პარტიას, რომელსაც თვითონ აბამენ სახელმწიფო მართვის მძიმე საქმეში ისეთი პირები მოახვიონ, რომელიც მას არ მიაჩნია მოსახერხებლადო. რადგან მთავრობა სოციალ-დემოკრატიული იქნება, უფლებაც უნდა გვქონდეს, ვინც ჩვენ გვინდა ისინი ავირჩიოთო. ასეთია გაზ. ,,ერთობის'' მსჯელობა.

ჯერ კოალიციაზედ.

,,ერთობა'' აღნიშნავს, რომ ,,საფრთხის ჟამს ხშირად ხდება ხოლმე, რომ სახელმწიფოს კეთილდღეობა, თავდაცვის საჭიროება მოითხოვს, ახალი კაბინეთის შედგენას''... რომ ,,ამიტომ ახალი კაბინეტის შედგენაც შესაფერ საფუძველზე ხდება, —იგი დამოკიდებულია (?) კოალიციის საფუძველზე''... გეთანხმებით, ამას დაწერამდეც იმაშიაც შეთანხმებული ვიყავით, რომ ჩვენს ქვეყანას საფრთხის ჟამი უდგას... მაგრამ მდგომარეობით ვინ არის ნაწოდებული, შექმნილი მომენტი სახელმწიფოებრივად დააფასოს და იზრუნოს ახალი შეფასების მიხედვით შესცვალოს პოლიტიკა, გაბადოს იგი ყველასათვის მისაღები და ამ პოლიტიკას აღსასრულებლად თავს იდვას კოალიციური კაბინეტის შედგენა? რასაკვირველია თვით მთავრობა და მმართველი წრე. ვისი თაოსნობა უფრო გასჭრის და ვინ უფრო შეასხამს ხორცს ქვეყნის უკეთ დაცვისათვის წარმოშობილი კოალიციის იდეას და დებულებებს? ცხადია ვინც უფრო ძლიერია პოლიტიკურად—უმრავლესობის პარტია და მთავრობა.

იყო როდისმე შემთხვევა, რომ თქვენ გამოგეჩინოთ ეს სახელმწიფოებრივი შენება, გეფიქრათ ფართე ეროვნული პოლიტიკის შემოღებაზედ და კოალიციური მთავრობის მოწყობაზედ? მოგიცათ როდისმე ამგვარი წინადადება?

—არასოდეს!

ეს უმთავრესად თქვენი როლი თქვენ არ შეგისრულებიათ. ყოველთვის პარტიული პოლიტიკა და ეგოიზმი მალა დაგიყენებიათ. და როდესაც პრესაში კოალიციური თანამშრომლობის პრინციპი ზოგადათ წამოგვიყენებია და ტრიბუნიდანაც ეს ზოგადი დებულება გვითქვამს, თქვენ იგი უარგყვიათ. ასე იყო წარსულში. მაშინ თქვენში ამის შეგნება არ ყოფილა და არც ამის ინიციატორათ გამოსულხართ. ჩვენს ინიციატივას და სწორ პრინციპს, ჩვენი რიცხვითი სიმცირის გამო, [illegible] ნები.

თქვენ არც ეხლა შეასრულეთ თქვენი როლი. საფრთხის ჟამს არ წამოაყენეთ კოალიციის პრინციპი, მაშასადამე არ გაქვთ გათვალისწინებული თუ რა არის საჭირო ეროვნული ძალების თავმოყრისათვის.

ხოლო ყოველი სხვა წრიდან მოსული ინიციატივა წინდაწინვეა დაშარცხებული, რა კი ეს იდეა თვით თქვენში არაა მომწიფებული. ამის მიხედვით დავასკვნით: რაც თქვენ მიერ უნდა თქმულიყო და რაც მხოლოდ მაშინ განხორციელდებოდა, როდესაც იგი სწორედ თქვენ მიერ იქნებოდა ნათქვამი, ის თქვენ არ სთქვით. თქვენი როლი თქვენ არ შეასრულეთ. ჩვენი როლი და ჩვენი პასუხი მხოლოდ თქვენი წინადადების შემდეგ უნდა დაწყებულიყო, მას შემდეგ რაც გაირკვეოდა თუ რა შინაარსის იქნებოდა ის კოალიცია, რომელსაც თქვენ წამოაყენებდით.

ხოლო ყოველივე კოალიციის გარეთაც, ჩვენ ვემსახურებოდით ჩვენს სამშობლოს და ყველაფერში მხარს უჭერდით საქართველოს მთავრობას მტერთან ბრძოლაში, ასე იქნება დღესაც.

ეხლა მთავრობის გადადგომაზე.

კოალიციის იდეა ამგვარად არ დასრულა და სწორეთ მმართველი პარტიის წყალობით. აქედან განა შეიძლება იმ დასკვნის გამოყვანა, რომ ჩვენ არა გვაქვს არც ზნეობრივი და არც პოლიტიკური უფლება მთავრობის გადადგომა მოვითხოვოთ? ჩვენ გვგონია არა. რამოდენიმე სამინისტრო აშკარად სახელგატეხილია ხალხში. რამოდენიმე მინისტრის სრული უადგილობა, სრული მოუმზადებლობა და უვარგისობა და მასთან თავხედობაც და უფლებების გადამეტებაც ყველას თვალში სცემს და აღელვებს.

რამოდენიმე სხვა მინისტრი თუ ასე არ ,,გაბახებული'' (იმერელიზმი რომ ვიხმაროთ) ქვეყნის თვალში, სამაგიეროთ მათი არსებობა ქვეყანას დიდებითად არ დამჩნევია. ხოლო მმართველი პარტიისა და მთავრობის მთლიანმა პოლიტიკამ საქართველო კატასტროფაში გადაჩეხა. ამას აღიარებს ბ-ნი ჟორდანიაც. მართალია თქვენ გყავთ თქვენი დამცველები, რომელნიც ყოველთვის გუნდრუკს შეგაკმევენ, მაგრამ მიუდგომელი სახელმწიფოებრივი აზრი და ის ვინც ჰკვით სჯის და პატიოსნებით მოქმედობს, თავის მართალ სიტყვას მაინც ამბობს, და რამდენადაც ჩვენს ქვეყანას პოლიტიკური და საზოგადოებრივი დაწინაურება უწერია, იმდენად სწორედ ამ ზომამ უნდა გაიმარჯვოს. და ამ საზოგადოებრივი აზრის თვალში, ამ მოქალაქეთა თვალში და ბევრი თქვენი თვალახილული ამხანაგების თვალში, მთავრობის შემადგენლობა და მისი საქმენი დაწუნებულია. ამის შემდეგ, ნუ თუ გარკვეულმა პოლიტიკურმა მიმდინარეობამ, ან ცალკეულად მოქალაქემ თავისი სიტყვა არ უნდა სთქვას და არ მოითხოვოს მთავრობის შეცვლა, მთავრობის გადადგომა?! ჩვენ გვგონია რომ ეს მოვალეობის ასრულებაა. სისტემაც რომ იგი დარჩეს, პერსონაჟების გამოცვლას ზოგს შემთხვევაში დიდი დადებით მნიშვნელობა აქვს. და ჩვენც ეს მოვითხოვეთ. თუმცა, როგორც შემდეგ გამოირკვა, ჩვენი წერილის დაწერამდე ,,საქართველოს'' შაბათის ნომერში, მთელი მთავრობა უკვე გადამდგარი ყოფილა და სოც.-დემ. ფრაქციას ეს გადადგომა მიუღია. თქვენ ფაქტიურად შეგისრულებიათ ის, რასაც ჩვენ გაზეთში მოვითხოვდით. თქვე კაი კაცებო რას გვიკიჟინებთ: თუ ჩვენ სიტყვით დაგვიშავებია რამე, თქვენ იგი საქმით ჩაგიდენიათ! მაგრამ აქ საქმე უფრო სერიოზულად დგას: მთავრობამ ალბათ იგრძნო, რომ დღევანდელის სახით იგი ვერ ზიდავს პასუხისმგებლობას. და გადადგა. ეს ფრაქციამაც გაიზიარა და გადადგომა შეიწყნარა. სხვანაირად რომ ეს ავხსნათ, იძულებული ვიქნებით კეკემალულობა და პოლიტიკური ბავშობიანობა მოგაწეროთ!—

ამგვარად, ჩვენ წარმოგვიდგენია, საღი პოლიტიკური აზროვნების მანიფესტაციად: კოალიციის გარეშეც იდგე—შენი თუ სხვისი ნებით—ეს სულ ერთია და მთავრობის გადადგომა მოითხოვო.—

და უკანასკნელიც.

,,ერთობა'' სწერს: .,თუ მე მანდობთ მთავრობის შედგენას, ნებაც უნდა მომცეთ პორტფელებიც იმ პირთ ჩავაბარო ვინც მე თითონ (კურსივი ,,ერთობისაა'') მიმაჩნია საუკეთესოდო!'' ეს ჩვენ გვაგონებს პერსონალური რეჟიმის ამოკვნესას! საქართველო—სოც.-დემ. ფრაქციის მამულ დედული არ არის რომ მის შინაურ საქმეებში ჩახედვა და ჩარევა ჩვენს მოვალეობად არ მივიჩნიოთ. მარტო იმიტომ რომ ჩვენს მოქმედებას დღეს, ოფიციალური პოლიტიკის მიმდინარეობაში აქტიური ეკვივალენტი არ აქვს, განა უფლებაც არ უნდა გვქონდეს ამ პოლიტიკაზე და მის ამა თუ იმ მაწარმოებელზე ჩვენი სიტყვა ვსთქვათ?

ამიტომ ჩვენ მიგვაჩნია მისაღებად ლოღიკისათვის ხელ სავალდებულო ჩვენი მდგომარეობისათვის—მთავრობაში მონაწილეობას არ ვლებულობდეთ, მაგრამ საპორტფელო და სამინისტრო კანდიდატებზე კი ვილაპარაკოთ, ზოგი მათგანი მივიღოთ და ზოგიც დავიწუნოთ. ყველა ამ მომენტის გათვალისწინების შემდეგ, ჩვენი პოზიცია, ამ საკითხის მიმართ, როგორც პრესაში, ისე მის გარეშეც, სწორია. მას აქვს პოლიტიკური სისაღე, ლოღიკური ორგანიულობა და მოქალაქეობრივად—ზნეობრივი ვალდებულობის გამართლება:

პრესა.

,,სამუსლიმანო საქართველო'' და ბ. ჩხიკვიშვილი.

,,სამუსლ. საქარ.'' ბათომის ოლქის საგანგებო კომისრის ბ. ბენია ჩხიკვიშვილის გადაყენების გამო სწერს შემდეგს:

,,თვითმართველობამაც შეიგნო, რომ პირველ საგანგებო კომისრის ბ-ნ ჩხიკვიშვილის მიერ აღებული გეზი პოლიტიკის წარმოებისა, უსწორო იყო და საჭიროც დაინახა მისი შეცვლა ჩვენ სიამოვნებით ვეგებებით ამ გარემოებას და აღვნიშნავთ, რომ აწი უფრო ადვილია საერთო ენის გამონახვა ოლქის მმართველობის საქმეში. ადგილობრივ ხალხთან შეთანხმებული მათ ინტერესებთან შეფარდებული მუშაობა—აი ის მთავარი ხაზი, რომლის გარშემო უნდა ტრიალობდეს ყოველივე ადგილობრივ ხალხის სულის კვეთების გამომსახველი არის სამუსლიმანო საქართველოს მეჯლისი. მეჯლისსა და საგანგებო კომისარს შორის მჭიდრო კავშირი და თანამშრომლობითი მუშაობა იხსნის ოლქს ყოველ გამრთ გასაჭირისაგან. ის გაუგებრობანი რომლებსაც ადგილი ქონდა ოლქში, აწ აღარ მოხდება თუ ახალ საგანგებო კომისარს მჭიდრო კავშირი ექნება ხალხთან მეჯლისის საშუალებით. მეჯლისი ხალხის შვილია იცის მათი სულის კვეთება, გულის ტკივილები, იცის მისი წამალი, დროზე გაჰვდის და წყლულს ადვილად მოარჩენს. ყოფილი საგანგებო კომისარი ბ-ნი ბ. ჩხიკვიშვილი საკუთარის საზომით მოდიოდა ხალხთან ეს არშინი ხან გრძელი გამოდიოდა და ხან მოკლე, ჩვენ არ ვიტყვით იმას, რომ ბ. ჩხიკვიშვილის პოლიტიკა ყველგან საძაგელ არ უნდა იყოს იგი დასაგმობითქო, მხოლოდ გადაჭრით ვამბობთ, რომ ბათომის ოლქისათვის პირველესა. მან დაანტკიცა არ ცოდნა აჭარის ხალხის და სხვაგან ნაცადი ომების გატარებას აქ მოინდომა და რომ დროზე არ მიეღო მთავრობას ზომები საქმე მთლად წაუხდებოდა.

სავაჭრო სატრანზიტო ხელშეკრულება რუსეთ აზერბეიჯანსა და საქართველოს შორის.

დამატებით და განსამარტივებლად 1920 წლ. 7. მაისის მოსკოვის სამშვიდობო ხელშეკრულებისა და 1920 წლ. 12 ივნისის ალსტაფის ხელშეკრულებისა მიმდინარე წლის 12 გიორგობისთვეს ხელი მოაწერეს სავაჭრო სატრანზიტო ხელშეკრულობაზე: საგარეო საქმეთა მინისტრის ამხანაგმა საბახტარიშვილმა სრულუფლებიან რწმუნებულმა რუსეთის სოციალისტურ ფედერატიულ საბჭოთა რესპუბლიკისა არონ შეიმანმა და აზერბეიჯანის საგარეო საქმეთა კომისარმა ჰუსეინოვმა.

ხელშეკრულების პირობანი.

საქართველო რუსეთი და აზერბეიჯანი ყველა თავის მხრივ ცალკე უთმობენ ერთმანეთს თავისუფალ ტრანზიტს რას უთმობენ საქართველოს.

რუსეთი და აზერბეიჯანი მოვალეობას იღებენ მისცენ საქართველოს ნავთის ნაწარმოები პირველ თვეს 750 ათასი ფუთი და შემდეგ ყოველ თვიურად ერთი მილიონი ფუთი და ყველა ეს ნაწარმოები განთავისუფლებულია რუსეთისა და აზერბეიჯანის ხარკსა და ყოველ გვარ გადასახადისაგან.

რა ფასებში.

ეს ნაწარმოები ფრანკო ბაქო ცისტერნით ეთმობა საქართველოს შემდეგ ფასებში: საქართველოს რესპუბლიკის რკინის გზის საჭიროებისათვის გაუწმენდავი ხავთი მაზუთი ეთმობათ 25 მან. ფუთი გაწმენდილი ნავთი 50 მან. ფუთი და ბენზინი 70 მან. 460 მანეთამდე საქართველოს სახელმწიფო დაწესებულებათათვის, მცხოვრებთათვის და მრეწველობისათვის ნავთის პროდუქტები მიეცემათ ორკეც ფასებში.

საქართველოს ვალდებულება.

თავის მხრივ საქართველო ნებას პრთავს გატანილ იქმნას რუსეთსა და აზერბეიჯანში ხარკისა და სახელმწიფო სხვა გადასახადებისაგან განთავისუფლებით: აგური უმაღლესი ცეცხლის მძლეობისა (высокая огнеупорность) და ასე, თივე თიხა-ქარხანა ,,შრომასი''. არა უმეტეს 20 ათას ცალისა პირველი და სუთი ათასი ფუთი თვიურად საქართველოს სავაჭრო სამრეწველო დეპარტამენტის მიერ დამტკიცებულ ფასებში და ქვა ნახშირი სატყეო და სხვა მასალები რუსეთისა და აზერბეიჯანის რკინის გზების საჭიროებისათვის, შერეულ კამისიის მიერ დადგენილ რაოდენობის. ამის გარდა საქართველო ნებას აძლევს გატანილ იქნეს სხვა და სხვა საქონელი (грузы) ყოველ გვარ პურეულობის შაქრის იმ თაიხის საერთოთ, რომლისაც იქნება საქართველოს მიერ მიღებული ნავთეულობის პროდუქტები საქართველო ღებულობს ვალდებულებას არ გაიტანოს საზღვარ გარეთ საქონელი მიღებული რუსეთისა და აზერბეიჯანიდან.

დეპეშები.

ს. დ. ს. საინფ. ბიუ. ცნობები.

ბოლშევიკური მისიის გაძევება გერმანიიდან.

პარიზი. ,,ტანი'' იუწყება: თანახმად გერმანიის მთავრობის განკარგულებისა გერმანიის საზღვრებიდან განდევნილმა ზინოვიევმა და ლოზოვსკიმ დატოვეს ბერლინი და შტეტინისაკენ გაემართნენ. საბჭოთა მოღვაწეებს სასტუმროდან სადგურამდე გაძლიერებული პოლიციელების რაზმი მიჰყვებოდა. ზინოვიევმა და ლოზოვსკიმ მიიღეს ნებართვა შტეტინში ორი დღის დარჩენასა, შემდეგ ისინი უნდა წავიდნენ რეველში.

მემაღაროეთა გაფიცვის შედეგი.

ლონდონი. გაზეთი ,,ვიკლი-დისპეჩი'' აქვეყნებს ცნობებს, თუ რა დაუჯდა ინგლისს მემაღაროელთა გაფიცვა. ინგლისის ხალხმა დაჰკარგა: 4.500.000 ტონი ქვანახშირი. მემაღაროელმა დაჰკარგეს 5.400.000 გირვანქა სტერლინგი. 220.000 მუშა კი უმუშევრად დარჩა.

იტალია და საქართველო.

რომი. იტალიის გაზეთები გადმოგვცემენ, რომ საქართველოს დემოკრატიულ რესპუბლიკის ფინანსთა, ვაჭრობა და მრეწველობის მინისტრის კანდელაკის რომში ჩამოსვლის აღსანიშნავად საზეიმო სადილი გაიმართა. სადილს დაესწრნენ იტალიის ვაჭრობა-მრეწველობის გამოჩენილი წარმომადგენლები: სენატორი მარკონი, პელიანი, ბონდი, იტალიის საგარეო სამინისტროს წარმომადგენელი ტალიანი, იტალიაში მყოფი საქართველოს დიპლომატიური წარმომადგენელი ჯაყელი, აბხაზი, ზუბალოვი და სხვა. საქართველოს რესპუბლიკის ფინანსთა მინისტრმა მადლობა გადაუხადა დამსწრეთ და გამოსთქვა რწმენა, რომ მომავალში იტალიასა და საქართველოს შორის მეგობრული განწყობილება უფრო განმტკიცდება.

ინგლისის მდგომარეობა აზიაში.

ლონდონი. ,,ტაიმსი'' სწერს: ლორდ კერზონმა ,,მუაზის საზოგადოებაში'' წარმოთქმულ სიტყვაში განაცხადა, რომ საჭიროა ფაქტს ანგარიში გაუწიოთო, ფაქტი კი ასეთია: დიდი ბრიტანეთის გავლენის გაზრდამ შუა აზიაში თავის საზღვრებს მ აღწია. ,,ტაიმსი'' ამბობს: რომ ინგლისის სამხედრო [illegible] აწევა ანგარიშის [illegible] ლება ერთის [illegible] გი მთავრობის მოქმედებაა და თუ არა თავის თავს ანგარიშს კერზონი თავის სიტყვის [illegible] ამის?. ლორდ კერზონმა განაცხადა მთელ წინა და შუა აზიაში [illegible] ტახეთის წინააღმდეგ მიმართული [illegible] ტაცია.

ინგლისს უნდება გაფანტოს გარეშეხოლი აზიაში. მაშ ნ [illegible] ის ინგლისისათვის? კეთილობის აშკარაა უნდა დავასრულოთ [illegible] ავლენა აზიაში. ვინაიდან [illegible] ფროშას აზიაში მიაქვს არა მშვიდობა, არამედ მახვილი. ს ჰ [illegible] ის არმიის ინდოეთის საზღვ[illegible] შეჯგუფება, წინააღმდეგ შემოს[illegible] ინგლისის პრესტიჟს საქართველო[illegible] ფრონტ მოელის. პოლიტიკაში არ [illegible] ყოს დაუსრულებლობა: ან უნდა [illegible] დინოთ ინდოეთის სრული ო[illegible] ან სრულიად უნდა მივატოვოთ ასეთი აზრით უნდა ვიხელმძღვანელოთ აგრეთვე მესოპოტამიაში. გარ[illegible] უნდა ითქვას, რომ ინგლისი უარს ხადებს აზიაში თავის გავლენის [illegible] გაფართოებაზე.

გორკის პროტესტი მეცნიერების დატუსაღების გამო.

ლონდონი. ინგლისის პრესა იუწყება მაქსიმ გორკიმ რუს მეცნიერთა [illegible] შორის გრიმის, ოსიპოვის, ბუ[illegible] სხვათა დატუსაღების გამო ლენინს პროტესტი განუცხადაო. გორკი ლენინს [illegible] რომ რევოლუცია ვალდებულია პატივი მეცნიერებს, განსაკუთრებით ქვეყანაში, სადაც ახალგაზრდობა წლიდან მთელ თავის ძალ ღონეს [illegible] ქალაქი იმას სწირავსო.

ევროპის სოციალისტები საქართველოში მოგზაურობის შესახებ.

ევროპის ქურნალ-გაზეთები, განსაკუთრებით ბელგიისა, სავსეა ამ ევროპის სოციალისტურ დელეგაციის საქართველოში მოგზაურობის შესახებ.

დელეგაციას ჯერ კიდევ არ გამოუქვეყნებია თავისი მოხსენება ამ მოგზაურობის შესახებ, ვინაიდან მოხსენებას დასამთავრებლად ელოდებიან იმ [illegible] ტებითი ცნობებს, რომელიც ამ [illegible] ბრიუკერმა უნდა ჩამოიტანოს. მიუხედავად ამისა დელეგატებმა გაზეთების საშუალებით საკმაოდ მოჰფინესა [illegible] ველ საზოგადოებას ცნობები თავის [illegible] კვლევებიდან და დიდი შთაბეჭდილება მოახდინეს.

ინგლისურ გაზეთ ,,ტაიმს''-ში [illegible] ჰდება ინტერვიუ ქ-ნ სნოუდენთან. ლბატონი სნოუდენის ადარებს მის ნახულს საბჭოთა რუსეთსა და საქართველოში და აღნიშნავს იმ მშვენიერ [illegible] დევებს, რომელთაც ქართველმა სოციალ-დემოკრატებმა მიაღწიეს.

ლონდონის ყოველკვირეულ [illegible] ,,ტფე ნაციონ''-ში მოთავსებულ ვრცელი ჩინებულად დაწერილი [illegible] რამზეი მაკდონალდისა: — ,,სოციალისტური სახელმწიფო კავკასიაში'' [illegible] რი აღნიშნავს ღრმა სიბრძნეს სოციალ-დემოკრატიისას, (განსაკუთრებით მიწის საკითხში) და ენერგიულად მოითხოვს ინგლისის მთავრობისაგან საჭირო დახმარებას პატარა რესპუბლიკისადმი, სადაც ავტორის აზრით ბუნებაც, ხალხიც და პოლიტიკაც [illegible] გვარათ მიმზიდველია.

ბრიუსელის გაზეთი ,,ლე სე[illegible] დაბეჭდილია ვრცელი საუბარი ამ[illegible] ნდერველდეთან. საქართველოს [illegible] ფაქტიურ ცნობების გადმოცემის [illegible] საქართველოსადმი წრფელ თანაგრძნობის გამოთქმის შემდეგ ამხ. ემილ ვანდერველდე აღნიშნავს შესაძლებლობა და საჭიროებას საქართველოსა და ბელგიას შორის ეკონომიური კავშირის დამყარებისას. ემილ ვანდერველდე [illegible] ქვამს აგრეთვე სრულს იმედს, რომ [illegible] ლო მომავალში ბელგია იცნობს [illegible] იურიდიულ დამოუკიდებლობას საქართველოს რესპუბლიკისას.

განსაკუთრებით მრავალი [illegible] დელეგაციის საქართველოში მოგზაურობის შესახებ იბეჭდება ფრანგულ [illegible] საში.

ა. ინგელსი ,,ლე კრი დუ [illegible] ში ათავსებს მთელ რიგს გრცელ [illegible] რილებისას საქართველოს სოციალ-დემოკრატიის შესახებ,

ამხ. მარკემ ,,ლე კრი პოპულ[illegible] დაიწყო ბეჭდვა მთელი რიგი წერილებისა საქართველოს შესახებ. წერილების [illegible] მლითაც დაიწყო ეს სერია მოთავ[illegible] ლი იქმნა როგორც მოწინავე [illegible] ამ წერილში მოყვანილია სხვათა [illegible] ნოე ჟორდანიას სიტყვა. რომელ[illegible] უკანასკნელი მიესალმა დელეგაციას თბილისის სადგურზე, ამ სიტყვის ხიბ ამხ მარკე ამბობს: ,,ნოე ჟორდანიას სიტყვებმა ღრმა შთაბეჭდილება მოახდინა ჩემზე. ვინაიდან ამ [illegible] ქვეყანაში, სადაც ჩვენ [illegible] აღმოსავლეთ ევროპისა და ომის [illegible] გავლის შემდეგ. ეს სიტყვა [illegible] გულისხმა მთელი ხალხისა, [illegible] ეთანხმება აზრსა და გულისთქმას [illegible] ვლეთ ევროპის სოციალისტებისა [illegible] დიდის თანაგრძნობით ათავსებს [illegible] და მარკეს შთაბეჭდილებებს [illegible]

ეროვნული ბიბლიოთეკა

რთველოს შესახებ გაზეთები „გლურ „ჟურნალ“ „პლარ დე ლა საირ“ და სხვა.

„ტან“-ში მოთავსებულია ვრცელი კორესპონდენცია დელეგაციის საქართველოში მოგზაურობის შესახებ, კორესპონდენციაში გულწრფელი თანაგრძნობაა გამოთქმული საქართველოს რესპუბლიკისადმი.

ენერგიულ კამპანიას ეწევა საქართველოს სასარგებლოთ ამხ. რენოდელი. მისი რედაქტორებით გამოცემულ გაზეთ „ლა გრე სოციალისტ“-ში რენოდელი სწერს იმ შეხვედრის შესახებ, რომლითაც საქართველოს რესპუბლიკა დაუხვდა თავის სტუმრებს: „არა სამხედრო პარადებით შეეგება დელეგაციას არამედ საერთო სახალხო აღფრთოვანებით. დელეგაციის შეხვედრაში მონაწილეობას იღებდა მთელი ხალხი: მამაკაცები, ქალები, ბავშვები, რომელთა სახელზედ ამოიკითხავდა გულწრფელ სიხარულს და კმაყოფილებას“.

საქართველოს მდგომარეობის შესახებ იგივე გაზეთი სწერს: „რესპუბლიკის მდგომარეობა მძიმეა, ფულის კურსის დაცემა ეკონომიური მდგომარეობის გართულება რაიც გამოწვეულია ხანგრძლივი ომისაგან, რომელიც საქართველომ ამ სამი თვის წინათ გაათავა და რომელიც ხელახლა შეიძლება განახლდეს უკეთუ საქართველოს კვლავ დაესხმის ოსმალეთი, ან რუსეთი, რომელთა საფრთხე მუდმივ თვალწინ უდგას პატარა რესპუბლიკის სათავეში მდგომსა და პასუხის მგებელ ამხანაგებს.

ისინი კარგათ გრძნობენ სიმძიმეს თავისი მოვალეობისას, მაგრამ ამაყობენ იმით, რომ მოვალეობათა ასრულების დროს ისინი ეყრდნობიან მთელი ხალხის ნებას და თანაგრძნობას, რომ ის დამარება, რომელსაც საქართველოს მუშები და გლეხები უწევენ თავის ხელმძღვანელებს თავდებია მათი სრული გამარჯვებისა.“

ბოლშევიკებმა („დეილი ჰერალდ“-სა, „უმ ნიტე“, ჟურნალ დე პეუპლ“-ში) სცადეს დელეგაციის მოგზაურობის სახელის გატეხა. მათ გაავრცელეს ხმა, თითქო ბათომში ხალხს ესტვენოს ევროპელი სტუმრებისათვის. ამ ჭორს ხელი დასტაცა ბურჟუაზიის გაზეთმა „ობზერვერ დელო“ მ. რენოდელმა თავისს გაზეთ „ლა ვი სოციალისტ“-ში ამ ჭორისა და ჭორიკანების შესახებ ცხარე წერილი მოათავსა ამ სათაურით: თუ ვერ უარყოფთ.. ცხადია სტყუით“).

საჭიროა აღვნიშნოთ, რომ საქართველოს სტუმრები ამ ბეჭდვითი პროპაგანდასთან ერთად ეწევიან ენერგიულ ბრძოლას საქართველოს სასარგებლოთ აგრეთვე ლექციებითა და სიტყვებითაც.

რამზეი მაკდონალდი ყველა თავისს საჯარო სიტყვებში ინგლისელ მუშათა წინაშე ლაპარაკობს საქართველოს შესახებ, როგორც ისეთ ქვეყანაზე, სადაც გონივრულად და სასარგებლოთ გატარებულია ცხოვრებაში ჭეშმარიტი მეთოდი სოციალიზმისა.

საფრანგეთში საკითხი საქართველოს დახმარების შესახებ დასმულია როგორც პროლეტარიატის, სინდიკალისტების, აგრეთვე სოციალისტური წრეების წინაშე. ამ მხრივ ენერგიულ მუშაობას ეწევიან საქართველოს ბელგიელი მეგობრებიც, კერძოთ ამხ. ჰიუსმანსი.

გორკის პროტესტი მეცნიერების დატუსაღების გამო.

შეუძლებელია ვიქონიოთ იმედი გამარჯვებისა—ამბობს გორკი თუ ცივილიზაციის ყვავილი დამჭკნარი იქნა. რეპრესიების და დატუსაღების მეთოდი არის პოლიტიკურ ჩამორჩენილობის. და მოლოდინის ნიშანი გორკი აღნიშნავს, რომ მეცნიერები უმეტესად სრულიად ნეიტრალურ პოზიციას წარმოადგენსო. ეს ის ხალხია, რომელსაც არ აინტერესებს პოლიტიკა. ესენი უმეტესად სუსტნი და მოხუცებულნი არიან. ციხეებში ისინი დაიღუპებიან. გორკი თავის განცხადებას შემდეგნაირად ასრულებს: „ვლადიმირ ულიანოვს, მე ვუერთდები მეცნიერთა ბანაკს, რუსეთის საუკეთესო ძალების სიკვდილის მდუმარე მაყურებლის როლს ციხეს ვამჯობინებ. წითლებიც და თეთრებიც ხალხის მტერია.

ანტიბოლშევიკური აჯანყება კორელიაში.

ლონდონი. „ტაიმსი“ იუწყება: კორელიაში ბოლშევიკების წინააღმდეგ აჯანყებამ იფეთქა.

ევროპის მუშათა კლასი და ბოლშევიზმი.

ბრიუსელი. ბელგიის მუშათა კონგრესი პროტესტს აცხადებს ბოლშევიკების პოლიტიკის წინააღმდეგ. 430 ხმის უმრავლესობით წინააღმდეგ 76 ხმისა კონგრესმა მეორე ინტერნაციონალთან შეერთება დაადგინა.

ვრანგელის ფრონტი

მოსკოვი, 14 11. წითელმა ცხენოსანმა ჯარმა ყირიმში სადგური ჯანკოი აიღო. ვრანგელის თავზარდაცემული ბანდები უკან იხევენ.

დაღუპვის წინ ვრანგელმა ყირიმში საყოველთაო წვევა გამოაცხადა. ამ დროს ჩვენმა გმირმა ნაწილებმა პერეკოპის და სივაშის მიმართულებით ყველა გამაგრებული ხაზები გაარღვია მტრის ზურგში ჩვენმა ცხენოსანმა ჯარმა სადგური იხსნება. ერთი სე ვასტოპოლზე მეორე კერჩზე. შეგვიძლია ვიფიქროთ, რომ მოპირდაპირე, რომელიც ჩვენი მძლავრ დივიზიების შეტევის გამო უწესრიგოთ გარბის უკან ველარ შესძლებს გაგვიწიოს ჩვენ ყირიმში დიდი წინააღმდეგობა. წითელმა ჯარმა ვრანგელს წაართვა: ზარბაზნები, ტყვიის მფრქვეველები. ყუმბარები და სხვა სამხედრო ნადავლი. ჩვენს ჯარს შეუძლია მადლობა გადაუხადოს ამისათვის ბურჟუაზიას, რომელიც ამ იარაღს აწვდიდა ვრანგელს აწვდისაო.

დასავლეთის პროლეტარიატი ვრანგელის დამარცხების ცნობას სიხარულით შეხვდა. გენერალ კომუნისტების ყრილობის თავმჯდომარე პიკი ყრილობის სახელით მიესალმება რუსეთის წითელი ჯარის გამარჯვებას და გამოსთქვამს იმედს, რომ მოკლე დროში გერმანიაშიც დაარსდება წითელი, არმიაო. სასამაგიეროთ ბურჟუაზია დამწუხარებულია. საფრანგეთის ბურჟუაზიული ორგანო „ვრემია“—სწერს, რომ ბოლშევიკური მოძრაობის იარაღით ჩაქრობა შეუძლებელიაო.

მოლაპარაკება პოლონეთთან 12—13. რიგაში შეხვდნენ ერთმანეთს რუსეთ უკრაინის დელეგაციის თავმჯდომარე იოფფემ და პოლონეთის დელეგაციის თავმჯდომარის მოადგილე ვასილევსკი. იოფფემ აღნიშნა პოლონეთის მთავრობის მიერ დარღვეული ხელშეკრულების პირობები. იმის გამო რიგაში პოლონეთის სამხედრო და სხვა სპეციალისტები არ იმყოფებოდნენ უკვე ერთი თვეა. რაც საზავო მოლაპარაკება არ გრძელდებაო. ამასთანავე დროებითი ზავის შემდეგ ფრონტის ხაზზე პოლონეთის ტერიტორიიდან გადმოვიდა პეტლიურას და ბალახოვიჩის ჯარი. იოფფე სთხოვს პოლონეთის დელეგაციას მთავრობას, რომ მიღებულ ვალდებულებების აუსრულებლობა ნიშნავს ხელშეკრულების დარღვევას; პოლონეთის ტერიტორიაზე შემდგარი თეთრგვარდიელთა რაზმების შემოტევა, აიძულებს საბჭოთა რუსეთის მთავრობას მიიღოს მათ წინააღმდეგ, სათანადო სამხედრო ზომები, რომელთაც შეიძლება პოლონეთის ჯართან შეტაკება გამოიწვიოსო. ვასილევსკიმ განაცხადა, რომ ნოემბრის 13, რიგაში მოვლენ პოლონეთის საზავო დელეგაციის სპეციალისტი-დელეგატები და ის დაუყონებლივ აუწყებს მათ, საბჭოთა დელეგაციის განცხადებასო.

საბჭოთა რუსეთი და ჩინეთი

საგარეო კომისარმა ჩიჩერინმა ჩინეთის მთავრობას გაუგზავნა განცხადება, რომელშიაც სწერს, რომ საბოლოო დამარცხების შემდეგ, რომელიც სემიონოვის ავაზაკთა ბრბოებმა იგემეს თეთრ გვარდიელთა ზოგიერთ რაზმებმა დაიწყეს დახევა ჩინეთის საზღვრებისაკენ და გადავიდენ მანჯურიაში, სადაც ისინი შეუერთდნენ ადგილობრივ ისეთ ელემენტებს, რომლებიც ჩინეთის რესპუბლიკასთან მტრულად არიან განწყობილნი. ურგეში მყოფ ჩინეთის ჯარებს არ შეუძლიათ თავისი ძალით მოსპონ თეთრ-გვარდიელთა ბრბოები, ამიტომ მათ თხოვნით მიმართეს ჩვენ სამხედრო სარდლობას აღმოეჩინა მათთვის დახმარება ამ ავაზაკებთან ბრძოლაში. საბჭოთა მთავრობა ფიქრობს, რომ საერთო ინტერესები ამ ბანდების სასწრაფო მოსპობას მოითხოვს და ამიტომ იგი მზათ არის გაუწიოს დახმარება ჩინეთის ჯარებს. საბჭოთა მთავრობა ირწმუნება, რომ მისი ჯარები, რომლებიც მანჯურიაში შედიან, როგორც ჩინეთის მეგობრები და თავისი მიზნის შესრულების შემდეგ დაუყონებლივ დატოვებენ ჩინეთის ტერიტორიას.

საზავო მოლაპარაკება პოლონეთთან

ლონდონი. 10 | 11. პოლონეთის საზავო დელეგაციის თავმჯდომარემ დომბსკიმ განაცხადა. რომ საზავო მოლაპარაკება საბჭოთა რუსეთთან ორი თვე გრძელდებაო. საბოლოო ზავის პირობები წინასწარ ზავის პირობებისაგან ბევრად არ განსხვავდება.

იტალია და სამხრეთ სლავია.

ნოემბრის 12 იტალეთსა და სამხრეთ სლავიის ხელშეკრულებას ხელი მოაწერეს. ამ მიზნისთვის რომიდან ჯოლიტი მოვიდა. სფორცამ განაცხადა, რომ ხელშეკრულებით იტალეთი კმაყოფილია თავის მოთხოვნილების ზომიერებებით მან დაამტკიცა მეზობელ სახელმწიფოების მეგობლური განწყობილებისაკენ ლტოლვა. ვესნიჩმა და მისმა ამხანაგებმა გამოსთქვა კმაყოფილება.

ვრანგელი და ბოლშევიკები.

გენ. ვრანგელის ჯარის უკან დახევა. ბოლშევიკურმა ჯარებმა გაარღვიეს ვრანგელის ჯარის ფრონტი და ყირიმში სერიოზული მდგომარეობა შექმნეს. მიღებულია ზომები დაიცვან ბოლშევიკურ რეპრესიებიდან საფრანგეთის მოქალაქენი და სამხ. რუსეთის მთავრობის წევრები.

სომხეთის მთავრობის მოწოდება.

სომხეთის მთავრობამ მიმართა ხალხს განსაკუთრებული მოწოდებით, რომელშიც აცნობს ხალხს იმ პირობებს, რომელიც ოსმალეთმა წარმოუდგინა სომხეთს.

სომხეთის მთავრობა იუწყება: ამ გვარ საშინელი პირობის წამოყენება იმის დამამტკიცებელია, რომ მტერს არა თუ მიზნათ არა აქვს ჩვენთან შერიგება, არამედ სცდილობს საბოლოოთ გაანადგუროს სომხეთი და ყოველ გვარ პირობებში მთავრობას არ შეუძლია რაიმე ნდობით მოეპყრას ოსმალეთის წინადადებებს და ამიტომ მთავრობა მიმართავს სომხის ერის სიფხიზლესა და გონებას: „შენ არ გინდოდა დაგეცვა სახელმწიფოს საზღვრები სარიყამიშთან, ყარსთან და გუმბრთან. დღეს მტერი ემუქრება არა მარტო თავისუფლებას არამედ შენ სიცოცხლესაც. შენ უნდა გამოფხიზლდე სანამ დაგვიანებული არ არის. მტერი მოდის მცირე ძალებით. მისი გამარჯვება შედეგია შენი სისუსტისა. შენ იბრძოლებ და ის ვერა თუ ვერ მოგსპობს შენ, არამედ დამარცხებული უარყოფს თავის ჯოჯოხეთურ მიზნებს. მოქალაქენო! სომხეთის მთავრობამ გადასწყვიტა უკან არ დაიხიოს და სასტიკად შეებრძოლოს მტერს. ის არ ღებულობს მტრის მიერ წამოყენებულ ზავის პირობებს. მეტი გამოსავალი არ არის. სომხეთის ჯარი უნდა მოხდეს გადამწყვეტი შეტაკება მტრის ჯართან.

საფრანგეთის რესპუბლიკის 50 წლის დღესასწაული.

საზეიმო რაუტზე, რომელიც საფრანგეთის რესპუბლიკის 50 წლის თავის აღსანიშნავად გაიმართა, ამიერ კავკასიაში მყოფ საფრანგეთის უმაღლეს კომისარის მოადგილემ ნეტეშანმა დიდი სიტყვა წარმოსთქვა. ორატორმა აღნიშნა, რომ დემოკრატიული პრინციპები რომლებმაც პირველად ნახეს გამოხატებულება ცნობილ „ადამიანის უფლების დეკლარაციაში“, არის ბაზა საზოგადოებრივ უფლებისა ყველა განათლებულ ერისათვისო. სწორედ ამ პრინციპებმა დაამყარეს ხალხთა მთლიანობა, რამაც ასე ნათლად და გარკვევით იჩინა თავი, სწორედ მაშინ. როცა საფრანგეთი თავის ქვეყნის დასაცავად იძულებული იყო მთელი ხალხის ძალისათვის მოეყარა თავი. შემდეგ საფრანგეთის წარმომადგენელმა სთქვა, რომ იგი დიდის კმაყოფილებით აღნიშნავს სულიერ კავშირს საქართველოსა და საფრანგეთის შორისო. დასასრულ ორატორმა უსურვა საქართველოს აღფრთოვანდეს ისტორიულ მაგალითებით საფრანგეთის ცხოვრებიდან.

სომხეთ-ოსმალეთის ფრონტზე

სომხეთის მისიისაგან. სომეხთა ლაშქრის მთავარ სარდლის შტაბის ცნობა.

მუშების რაიონი.

დონატურკის, ოგულინის და აღინის მიმართულებით ჯარების გადანაწილება სწარმოებს.

სურმალინის მიმართულებით.

8 გიორგობისთვეს, დილის 7 საათზე მტერმა ჩვენი რაზმი, რომელიც პოილოს და ჩარუხჩის რაიონში მოქმედებდა უკუაგდო. 17 საათზე ჩვენი ნაწილები შეტევაზე გადვიდენ, დაამარცხეს, მტერი განდევნეს მთებში და მდგომარეობა აღადგინეს. მტერმა 5 გვამი, 3 ვინტოვკა და 1 ტყვიის მფრქვეველი დასტოვა, ჩვენ 4 ჯარის კაცი დაგვიჭრეს.

შარურის რაიონში.

მტერი დაახლოებით 400 კაცამდე, ლამობდა მდ. არაქსზე გადასვლას სოფ. სარავნუსთან, მაგრამ ჩვენი საარტილერიო ცეცხლით უკუგდებულ ქმნა.

დარალ გიოზის რაიონში.

სულთან-ბეგის რაიონში თათართა ბანდები შეტევაზე გადმოვიდენ. ზომები მიღებული მტრის წინააღმდეგ. დამემ მშვიდობით გაიარა.

11 ნოემბრის ცნობა.

შარურის რაიონში.

დილის 11 საათს, მტერმა 300 ცხენოსნისა და 300 ფეხოსნით დაიპყრას, ელიშეკრულების ძალით ჩვენ მიტოვებული დუზკენტი, დირაკლიარი, კარაკლისი, კარახანი და ბაიანდურა.

სურმალინის რაიონში სწარმოებს გადაჯგუფება.

ბასარგე ჩარში.

გიორგობისთვის 12 ს სოფ. ზოდთან გამოჩნდენ მოწინააღმდეგის მზვერავები. ოპერატიული ცნობა 13 ნოემბერს გუმბრის მიმართულებით.

ჯაჯურის რაიონში, 12 გიორგობისთვეს, შემჩნეულ იქმნა მტრის მოქმედების დაწყება ახალციხის შოსეზე. ამავე დღეს ჩვენმა ნაწილებმა მტერს უკან დაახევინეს სოფ. ტაპალის ჩრდილო-აღმო სავლეთით. ჩვენ ხელთ ვიგდეთ 8 ტყვე და 1 აფიცერი.

სურმალინის მიმართულებით.

მდგომარეობა უცვლელია, რკინის გზის ლიანდაგზე 12 ნოემბერს შუადღისას მტრის მიწოლის შემდეგ დავტოვეთ სად. ალიანი. თანახმად მიღებულ ბრძანებისა, მტრის მოუწოდებლად, ჩვენ დავტოვეთ იმდირი. ჩვენმა ნაწილებმა მდ. არაქსის ხაზით დაიხიეს.

„ვოლჩი ვოროტმისთან“ მტრის ცხენოსან ნაწილების და არტილერიის თავდასხმა, რომელიც 12 გიორგობისთვეს დაიწყო, მოვიგერიეთ.

სომხეთ-ოსმალეთის ომი.

სომხეთის ლაშქარი.

სომხეთის ლაშქარში, ნაწილობრივი პანიკის შემდეგ, მტკიცე დისციპლინა დამკვიდრდება. ზოგიერთმა სარდლებმა თავი მოიკლეს სამარცხვინოდ უკან-დახევის გამო.

ნოტა მოკავშირეებს.

სომხეთის მთავრობამ ნოტით მიმართა მოკავშირე სახელმწიფოებს ჩაერიონ სომხეთ-ოსმალეთის ომში.

საბერძნეთის მისიის ცნობები.

საბერძნეთის ლაშქარი.

ათინიდან იუწყებიან, რომ საბერძნეთის ლაშქრის დემობილიზაცია არ მოხდება. სამხედრო სამინისტრომ დაამტკიცა, რომ საბერძნეთში შეიარაღებული ძალა დიდხანს იქნება საჭირო.

სტამბოლი და ანგორა.

გაზეთი „საბოხ“-ი სწერს; ანგორასა და სტამბოლის შორის ამოუვსებელი უფსკრულია მოთხრილი. ქიამალისტებს ჰსურთ სტამბოლმა უარი სთქვას საზავო ხელშეკრულებაზე და ანტანტს ომი გამოუცხადოს. ქიამალისტები მოითხოვენ აგრეთვე ვებრძოლოთ ბერძნებსა და სომხებს“.

ქიამალისტები და ბერძნები.

სტამბოლში მიღებულ ცნობების თანახმად, ხმები ქიამალისტებსა და ბერძნების შორის მომხდარ ზავის შესახებ. სიმართლეს არ შეიცავს.

„ზიგის“ ცნობები.

რომი. რუსეთიდან დაბრუნებულმა გაზეთ ავანტის რედაქციამ რამოდენიმე წერილი დაბეჭდა თავის გაზეთში საბჭოთა რუსეთიდან გამოტანილ შთაბეჭდილებათა შესახებ. და სხვათა შორის სწერს: რუსის ხალხს ყოველივე ხალხი რაეკარგა მუშაობისადმი და დაეკარგა იმდენად რომ ყველაზე უზარმაცესი ხალხი მთელს ქვეყანაზე იტალიელები საუკეთესო და შრომის მოყვარე მუშებათ უნდა ჩაითვალოსო.“

პარიზი. ბურჟუაზიის გაზეთი „ობზერვ დელო“ ასეც ცნობას აქვეყნებს: „ბოლშევიკების დელეგაცია უარს ჰყოფს, მაგრამ დანამდვილებით ვიცით რომ რუსეთის და პოლონეთ შორის შემდეგი ხელშეკრულობა დაიდო: 1) პოლონეთმა უნდა მიიღოს ჯილდოდ ოქროთი, ნედლი მასალათა და კონცესიებით იმდენი თანხა, რამდენათაც იგი პროპორციონალურად მონაწილეობას იღებდა სახელმწიფო ბანკის სათადარიგო თანხაში ომამდე. 2) პოლონეთს ეძლევა უფლება სრულის კონტროლისა რუსეთის ტრანზიტზე. ამასთანავე ვარშავიდან იუწყებიან რომ პოლონეთი მოითხოვს რუსეთისაგან 200 მილიონ მანეთს ოქროთი. საბჭოთა რუსეთი მზადაა მისცეს მხოლოდ 50 მილიონიო.

ლონდონი. გაზეთ „ტაიმსის“ ვარშაველი კორესპოდენტი აღნიშნავს იმ გულგრილობას, რომელსაც იჩენს პოლონეთის საზოგადოება პოლონეთ-რუსეთ შორის დადებულ ხელშეკრულების გამო. პოლონელები არ ენდობიან ლენინსა და ტროცკის და არცა სჯერათ, რომ ჩამოგდებული ზავი ინგრძლივ და მტკიცე იყოს.

ლონდონი. ქ-ნმა სნოუდენმა, რომელმაც სოციალისტურ დელეგაციასთან ერთად მოიარა საქართველო, თავის შთაბეჭდილებას უზიარებს „ტაიმსის“ წარმომადგენელს და გადაჭრით იცხადებს, რომ საქართველოს ყველა მკვიდრთ როგორც გლეხი, ისე მოქალაქე, სასტიკი მოწინააღმდეგეა საბჭოთა რუსეთის დიდია აგრეთვე განსხვავება საქართველოსა და რუსეთს შორის გარეგნულადაც. იმ დროს როდესაც რუსეთის მცხოვრებნი ტიტვლები და მშიერები არიან, ქართველი ხალხი მაძღარი და კმაყოფილი გამოიყურება. ქართველები წინააღმდეგები არიან უმცირესობის დიქტატურისა და იარაღში ჩასხმულნი ფხიზლად არიან, რომ ბოლშევიკების თავ დასხმა მოიგერიონო.

სამხედრო სამზადისი.

სამხედრო სამინისტროში გენერალურ შტაბის უფროსისაგან. № 4433 (მოწ. 12 ნოემბრი 1920 წ.)

შესაცვლელათ და დამატებათ ამა წლის 11 ნოემბრიდან №4393 მოწ. ტელეფონოგრამის მეორე და მესამე მუხლისა, მთავრობის თავმჯდომარემ ბრძანა:

1) სამხედრო ერთეულებ—დაწესებულებებში და აგრეთვე სახალხო გვარდიაში მყოფნი სამობილიზაციო წლებში დაბადებულნი ნებით დაქირავებულნი მოსამსახურენი, დაუყონებლივ გადაირიცხონ ნამდვილ სამსახურში, თანახმად მოლაშქრე და სათადარიგო ჯარის—კაცთა გასაწვევ დასტურლამის 15 მუხლის, თავიანთ თანამდებობაზე დატოვებით. გვარდიის და ჯარის ერთეულებისა და დაწესებულებათა უფროსებმა ეხლავე წარმოადგინონ სია ამ ნებით—დაქირავებულთა, რომელნიც აუცილებლად უნდა დარჩენ თავიანთ თანამდებობაზე. ამ სიების გასასინჯავათ შესდგეს კომისია გენერალური შტაბის ნაწილთან გვარდიისა და ამ ნაწილის თითო წარმომადგენელთა შემადგენლობით.

2) 20 ნოემბრამდის გამოცხადების ვადა მიეცეს აგრეთვე თემების გამგეობათა თავმჯდომარეებს,

ახალი ამბები.

სამინისტროებში.

— **იუსტიციის სამინისტროში.** ტფილისის საოლქო სასამართლოს პროკურორმა იმავე სასამართლოს თავმჯდომარეს წინადადებით მიმართა, გააერთიანოს რკინის გზის პირველი და მეორე სასამართლო უბნები ერთ უბნად.

ტფილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარე იუსტიციის მინისტრისადმი წარდგენილ მოხსენებაში აღნიშნავს, რომ რესპუბლიკის ცხოვრება ნორმალურ კალაპოტში ჩადგაო. ბოროტმოქმედება და კანონის დარღვევის შემთხვევებმა საგრძნობლად იკლეს, ამიტომ შესაძლებელი არის საგამომძიებლო უბნების შემცირება. ტფილისის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარის ფიქრით შესაძლებელი არის შემდეგი საგამომძიებლო უბნების მოსპობა: ყარაიაზის, ტფილისის პირველი და მეცხრე საგანგებო უბნების და ახალციხის მეორე უბნის.

— **ფინანსთა სამინისტროში.** ტფილისის სამთუწველო რაიონის ფაბრიკანტებისა და მექარხნეების საზოგადოებისაგან ფინანსთა, ვაჭრობა და მრეწველობის მინისტრის სახელზე შუამდგომლობა შემოვიდა შრომის ხელფასის და მუშებისათვის პირველ საჭიროების საგნების მიწოდების შესახებ. ფაბრიკანტი და მექარხნეთა საზოგადოება თავის შუამდგომლობაში საჭიროთ სთვლის შემდეგ ზომების განხორციელებას: 1) მუშათა მაგიდასთან შემოღებული უნდა იქნეს სასტიკი ანგარიშის სრულება, რომელიც დაყუდნობილი იქნება თანამედროვე ბუხჰალტერიის საფუძველზე. ამასთანავე დაწესებული უნდა იქნეს როგორც საქსიმუმი 3 თვის საანგარიშო პერიოდი, რომლის მიხედვითაც უნდა შესდგეს ხარჯთ-აღრიცხვა. აღნიშნულ პერიოდის განმავლობაში უნდა შეაყენოს ანგარიში და მუშა მოებლებმაც საბოლოოდ უნდა ჩააბარონ ანგარიში განსაზღვრულ პერიოდისა. ხარჯთ-აღრიცხვა და ანგარიში საყოველთაოდ უნდა გამოცხადდეს. 2) მომარაგების ფონდის ყოველგვარი ზათალი უნდა გაიწეროს სახელმწიფოს ხარჯში და სხ. ფაბრიკანტთა და მექარხნეთა საზოგადოება სთხოვს სამინისტროს დაიცვას მრეწველობის ინტერები და გაუწიოს მას დახმარება მომარაგების ფონდის საკითხის მოწესრიგებაში, თანახმად ზემო აღნიშნულ მუხლებში გამოთქმულ სურვილებისა

დამფუძნებელ კრებაში.

— დამფუძნებელ კრების პრეზიდიუმმა ბახვიდან შემდეგი დეპეშა მიიღო: ბახვის თემის საბჭომ ნოემბრის 10 სხდომაზე შემდეგი რეზოლიუცია გამოიტანა: გამოეცხადოს ენერგიული პროტესტი ესერების ფრაქციას იმ უტაქტო საქციელისათვის, რომელიც ამ ფრაქციამ ჩაიდინა. კრების საგანგებო სხდომაზე ჩაიდინა. საყვარელ ჩვენ მთავრობას გამოეცხადოს ნდობა მის ბრძნულ მოქმედებისათვის და წინდახედულებისათვის.

მთავრობაში.

— მთავრობის თავმჯდომარის სახელზე სოხუმის სახელმწიფო დაწესებულებათა მოსამსახურეების კავშირისაგან მისასალმებელი დეპეშა მოვიდა.

სხვა და სხვა ამბები.

პოლონეთის მისიაში. საქართველოში მყოფი პოლონეთის საგანგებო მისია აცხადებს საყოველთაო რომ საქართველოს და სომხეთის მთავრობებთან დანიშნული პოლონეთის დიპლომატიური წარმომადგენელი ოსტროვსკი შეუდგა თავის მოვალეობის ასრულებასო, მსურველთა მიღება შეიძლება დღის 12 საათ-1 საათ. მისიის შენობაში პეტრე დიდის ქუჩაზე № 7 სახლში.

— **სასურსათო ცხოვრება.** ქალაქის საბჭოს სასურსათო განყოფილებამ შემდეგი განკარგულება გამოსცა: საქონლით და სხვა პროდუქტებით მოვაჭრეებს ევალებათ: 1) ერთი კვირის განმავლობაში მიამაგრონ თავიანთი საწონი საგანგებო კავიან სადგომზე, რომელზედაც აწონის დროს საწონი ჩამოკიდებული უნდა იყვეს. 2) საწონი ისე უნდა იყვეს მოწყობილი, რომ მყიდველს შეეძლოს ადევნოს თვალყური, როგორც წონასწორობას ისე საქონლის აწონის დროს ისრის მოძრაობისაც. 3) ასეთ მოწყობილობის გაკეთების შემდეგ მოვაჭრეებმა თავიანთი საწონი, გირები და სადგომი უნდა წარუდგინონ პალატას შესამოწმებლად. და ასეთ განკარგულების დარღვევისათვის დამნაშავეებს კანონიერ პასუხის გებაში მისცემენ. ეს განკარგულება ძალაში შედის გაზეთებში გამოქვეყნების დღიდან.

— **ქალაქთა კავშირში.** ქალაქთა კავშირის მთავარ კომიტეტის მორიგ სხდომაზე გაირჩა ქალაქის მცხოვრებთა მოსალოდნელ აღწერის საკითხი. მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ სტატისტიკური კომიტეტი ფიქრობს მოაწყოს საერთო ქალაქთა მცხოვრებლების აღწერა. პირველად მცხოვრებთა აღწერა დაიწყება ტფილისიდან, შემდეგ ბათომში, ფოთში, და სხვა. ელიავამ აღნიშნა, რომ მთავრობის კომიტეტის პრეზიდიუმს საჭიროდ მიაჩნია მოაწყოს მცხოვრებლების აღწერა ქალაქებში ეს მით უმეტეს საჭიროა მომავალ ქალაქი საბჭოების და პარლამენტის არჩევნებისათვის.

— მოხსენების განხილვის შემდეგ დაადგინეს: მიენდოს დ. კალანდარაშვილს თავის თავმჯდომარეობით შეადგინოს კომისია, რომელმაც უნდა გადასინჯოს სტატისტიკურ კომიტეტის მიერ შემუშავებული ბარათები. აგრეთვე განყოფილებებს წინადადება მიეცა მიიღონ მონაწილეობა ამ კომისიის მუშაობაში.

— **სასურსათო ცხოვრება.** მუშათა მაგიდამ მიიღო 4 ვაგონი ახალი კომბოსტო, რომელიც ამ დღეებში ტფილისის მუშებსა და მოსამსახურეებს შორის დარიგდება. მუშათა მაგიდა კიდევ 20 ვაგონ კომბოსტოს მოელის.

— **რკინის გზის ცხოვრება.** გზათა მიმოსვლის დეპარტამენტის საბჭოში შეტანილია მოხსენება საქართველოს რკინის გზების სადგურებზე ბუფეტების, სავაჭრო პალატკების და სადალაქოების იჯარით გაცემის საკითხის შესახებ. იჯარით გაცემა განზრახულია კონკურენციით. წინასწარი თანხა, რომელიც უნდა შეიტანონ კონკურენციაში მონაწილეობის მსურველებმა, ჯერ არ არის გამორკვეული. დაახლოვებით განზრახულია 10—30 ათასი მანეთის დაწესება

— გზათა განყოფილებამ გზათა მიმოსვლის დეპარტამენტში აღძრა საკითხი ერთი ტიპის აბრების გაკეთების შესახებ, რომლებზედაც ქართულ ენაზე სადგურების სახელები იქნება ჩამოწერილი. ახალი აბრის გაკეთება შეუძლია რკინის გზის მთავარ სახელოსნებსაც.

— **სტუდენტთა კორპორაცია „იყალთო.“** ამ დღეებში ტფილისში დაარსდა სტუდენტთა პირველი კორპორაცია „იყალთო“ კორპორაციის მიზანი შეაკავშიროს და მატერიალურად უზრუნველ ჰყოს თავისი წევრები, რომელთაც საშუალება მიეცემათ უფრო ნორმალურ პირობებში შექმნით განაგრძონ მეცნიერების შესწავლა.

— **ლეგრანის ჩამოსვლა.** საგანგებო მატარებელი, რომლითაც მოდიოდა ტფილისში საბჭოთა რუსეთის წარმომადგენელი სომხეთში ლეგრანი, 11 ნოემბრიდგან გაჩერებული იყო ვოილის ხიდთან. 14 ნოემბერს, საღამოს 9 1/2 საათზე ლეგრანი ტფილისში ჩამოვიდა.

— **ქ. შ. წ. საზოგადოების ტფილისის განყოფილების წევრთა კრება.** კვირას, 14 ნოემბერს, სამეურნეო ბანკის დარბაზში მოხდა მეორე და უკანასკნელი კრება ქ. შ. წ. გ. საზოგადოების ტფილისის განყოფილების წევრთა. განსახილველი იყო საკითხი ამ განყოფილების გაუქმების წევრთა უმრავლეს. დაინახა რა ამ განყოფილების საჭიროება, შეუდგა ახალი გამგეობის არჩევას. გამგეობის წევრებად არჩეულ იქმნენ: ია ეკალაძე (თავმჯდომარე), ანტონ ქორქელიანი (თავმჯდ. ამხ.—ხაზინადარი) ს. ანთაძე, ს. ვადაჭკორია (მდივანი), ბ. კილაძე და ქ. ქავთარაძე. ახალი გამგეობა ამ დღეებში ჩაიბარებს საქმეებს ძველი გამგეობისაგან და შეუდგება მუშაობას.

საომარი სამზადისი.

დამფუძნებელი კრების მოწოდება ქართველი ხალხისადმი.

საქართველოს ხალხო.

ჩვენი ქვეყნის საუკეთესო შვილების სისხლით მორწყულ საზღვრებს კვლავ ემუქრება თავხედი მტერი.

უსაშინელესი ტანჯვით დაუძლურებული სომხეთი დიდი წვალებით უწევს წინააღმდეგობას ქემალ-ფაშის ბრბოებს: დაეცა ყარსი, სომხეთის საუკეთესო სიმაგრე; ოსმალებმა დაიჭირეს გუმბრი. (ალექსანდროპოლი).

სომხეთის უბედურება საფრთხეს უქადებს საქართველოს თავისუფალ არსებობასაც.

ჩვენი ისტორიული მტრები, რომელთაც ქემალ ფაშა მეთაურობს, არ სცნობენ ჩვენ მიერ საბჭოთა რუსეთთან დადებულ ხელშეკრულობას—ვერ ურიგდებიან სამაჰმადიანო საქართველოს ჩვენს საზღვრებში არსებობას; ისინი მოხერხებულ დროს არჩევენ ჩვენზე თავდასხმისათვის.

მოსალოდნელია, რომ სომხეთზე გამარჯვებით გათამამებული ქემალ ფაშა მთელი თავისი ძალღონით ჩვენს შესამუსრავად გამოეშუროს.

ოსმალთა შიშველ-ტიტველი, დამშეული ბრბოები ოცნებობენ ჩვენი მშვიდობიანი ქალაქების გაცარცვას, ჩვენი მშრომელი სოფლებიდან სარჩოსაბადებელის გაზიდვას.

ოსმალებს ამხნევებს 1918 წლის გამარჯვების ტკბილი მოგონება;—საქართველოში იმათ ბათუმის დაცემის დროინდელი მოშლილი ჯარი და მოუწყობელი სახელმწიფო ეგულებათ.

მაგრამ თქვენ, საქართველოს შვილნო იცით რომ ჩვენი ქვეყნის გამოფხიზლება

და არსებობის განმავლობაში არა ერთი მძიმე საფრთხე უნახავს ჩვენს ხალხს; არა ერთი სასტიკი ომი გადაუხდია.

და ყოველი დაბრკოლება გმირულად გადაულახავს მას. პირნათლად გამოსულა უმძიმესი გასაჭირიდანაც კი. თქვენ იცით, რომ მრავალ ბრძოლაში გაკაჟდა ჩვენი ქვეყნის დამცველი ჯარი და გვარდია, მრავალ განსაცდელში გამოიჭედა ჩვენი სახელმწიფოებრივი წყობილების სიმტკიცე...

იმ დროს, როცა სულ უფრო და უფრო იშლებოდა და ეცემოდა დამარცხებული ძველი ოსმალეთი, განახლებული საქართველოს ძალა და სიმტკიცე იზრდებოდა დღითი დღე.

და თუ მტერი ვერ ამჩნევს ჩვენს სიმტკიცეს, ის დაინახავს ამას, როცა პირისპირ შეეტაკება ჩვენს სახელოვან მეომრებს, მაშინ მოიგონებს ჩოლოქის ბრწყინვალე ბრძოლას, მოიგონებს ქართველი ხალხის ისტორიულ სიმამაცეს და გაუტეხელ ვაჟკაცობას.

ქართველო ხალხო!

შენი თავისუფალი დემოკრატიული სამშობლო ისევ განსაცდელშია და შენგან არჩეული დამფუძნებელი კრება კვლავ თავდაცვისათვის მოგიწოდებს.

სამშობლო მრავალგვარ მსხვერპლს მოითხოვს.

შემოკრბი შენი დამფუძნებელი კრებისა და მთავრობის ირგვლივ.

დაიცავით შინაგანი წესიერება.

სიყვარულით და მზრუნველობით მოეპყარით ჩვენს ფრონტს.

იქონიეთ შეუდრეკელი რწმენა მტერზე გამარჯვებისა და მაშინ სახელოვანი იქნება ჩვენი ბრძოლა.

ბრწყინვალე იქნება ჩვენი გამარჯვება.

1894-1895 წლიანები შვებულებაში.

ნება დართულ იქნეს იმ პირთა შვებულების განგრძობა, რომლებიც 1884 8 წლებში არიან დაბადებულნი და რომლებიც სამხედრო სამსახურში იმყოფებიან. შვებულების განგრძობა შეიძლება იმ დრომდე, სანამ ამას სამხედრო სამინისტრო დაინახავს შესაძლებლად.

(ს. დ. ს.)

საქართველოს ცნობა ანტანტის მიერ.

თბილისში მიღებულია შემდეგი რადიო რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსი:

„საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი გეგეჭკორი გაემგზავრა ევროპაში იმ მიზნით, რომ მიეღწია მოკავშირეთა მხრივ საქართველოს დამოუკიდებლობის იურიდიული ცნობა.

გეგეჭკორის ცდა გამარჯვებით დასრულდა. მოკავშირეთ იცნეს საქართველოს დამოუკიდებლობა.

ბაქოში.

— ბაქოში ქიამალ ფაშის მოახლოვების გამო მახიურად ატუსაღებენ მუსავატისტების ლიდერებსა და თანამოაზრეებს.

— მოსკოვიდან უკანასკნელ დღეებში ჩამოსულმა ჯუღაშვილ-სტალინმა, ჩრეზვიჩაიკას მოსთხოვა სია ყველა დატუსაღებულთა და აგრეთვე განმარტება, რისთვის ან რისთვის დაატუსაღეს; ჯუღაშვილმა 48 საათი მისცა ვადა ხსენებულ ცნობების მოსაკრებად ჩრეზვიჩაიკის ხელმძღვანელებსა.

— ჯუღაშვილს ხანგრძლივი თათბირი ჰქონდა ათარბეკოვთან და პანკრატოვთან: ორი უკანასკნელნი მოსკოვში გაიწვიეს. („ტიფლ.“)

— ჯუღაშვილმა ციხიდან განათავისუფლა ბოლშევიკებისაგან დატუსაღებული მუსავატისტების ლიდერი მაჰმედემინი და სოსულ-ზადედა გადააგზავნა მოსკოვში.

— ბაქოში ჩამოვიდა ანგორის მთავრობის წარმომადგენელი მემდუ შეკეტი.

— აზერბეიჯანის კომუნისტური პარტიის მე-2 ყრილობაზე ხმების დიდი უმრავლესობით დაგმობილ იქმნა ადგილობრივი ბოლშევიკების პოლიტიკა („ვოლნ. მორ.“)

ანგორაში.

— ქიამალ ფაშამ საპასუხო ნოტა გაუგზავნა ჩიჩერინს მომხეთზე ქიამალისტების შეტევის შესახებ.

— სტამბოლის ახალი მთავრობის კაბინეტი სცდილობს, როგორმე შემათანხმებელი პლატფორმა გამონახოს ანგორის მთავრობასთან.

— სტამბოლში უკვე ჩავიდა ანგორის მთავრობის მისია. („ვლ. მ.“)

ბათომში.

— გუშინ ჩამოვიდენ ბათომში წარმომადგენლები მთელი ოლქისა, რომლებიც შინაგან საქმეთა მინისტრთან ერთად იმსჯელებენ მომენტზე და ოლქის მოწყობის შესახებ.

— თანახმად მთავრობის ბრძანებისა საგანგებო კომისარი იწოდება საგანგებო რწმუნებულად.

— საგანგებო რწმუნებული ბ-ნი გრიგოლ გიორგაძე შეუდგა თავის მოვალეობის ასრულებას. სამხედრო ნაწილს განაგებს გენერალი მდივანი, სამოქალაქო ნაწილის გამგეობა დროებით დაევალა პოლკ. სულაქველიძეს.

— საგანგებო რწმუნებულმა გუშინ წინ ღამის 12 საათზე დაათვალიერა მილიციის სამართველო, პირველი კომისარიატი და მესამე უბნის საგუშაგოები.

— საგანგებო რწმუნებულმა ზომები მიიღო ოლქისა და ქალაქის ადმინისტრაციის კონებრივად უზრუნველსაყოფათ. მას განზრახული აქვს ოლქის მცხოვრებთათვის ტანსაცმელის შეძენა.

— საგანგებო რწმუნებულმა განკარგულება გასცა, რომ ყველა ადგილობრივი უწყების მეთაურებმა გაუკეთონ მას მოხსენება უწყების მდგომარეობის შესახებ ოლქში.

— ახალი საგანგებო კომისარი ბ-ნი გრიგოლ გიორგაძე ბათომს ჩამოვიდა სადგურზე მას შეეგება გენ. მდივანი ადმინისტრაციის წარმომადგენლებით. ამ დღეებში ბ-ნი კომისარი თავის თანამდებობის შესრულებას შეუდგება.

— ჯემალ ფაშა ხიმშიაშვილი ამ ჟამად ბათომში იმყოფება. (ბ. ფ.)

მწარე ფიქრები

3

მეორე ფაქტიც მთავრობის თავმჯდომარის პრესტიჟის შეეხება.

ეს ფაქტიც, როგორც წინა წერილში მოყვანილია და აგრეთვე სხვა მრავალი. მთავრობის თავმჯდომარის სახელს ლახავს, მის ავტორიტეტს ამცირებს და ხალხის თვალში მას უკარგავს არამც თუ ძალასა, და მნიშვნელობას, უბრალო პატივისცემასაც კი და ამას სჩადის ის პარტია, რომელსაც მთავრობის თავმჯდომარე ეკუთვნის, მის სახელს, მის ავტორიტეტს ამცირებენ პარტიის ის წევრნი, რომელნიც, კარგად იცის, როგორც პარტიის წევრს, როგორც პიროვნებას, როგორც მეთაურს მაღლა აყენებენ, ღირსეულად პატივსა სცემენ და მის ხელში ამართულ პარტიულ დროშას ეთაყვანებიან.

მაშ რად ხდება ასეთი წინააღმდეგობა?

სხვა და სხვა სახელმწიფო და საზოგადო დაწესებულებაში მოსამსახურე პარტიულ „ამხანაგების“ უტაქობის, და სიბრიყვის მიზეზით.

ამათ ვერ შეუგნიათ ის უბრალო მოსაზრება, რომ ნ. ჟორდანია ამ ჟამად წარმოადგენს ორს პიროვნებას. ერთით ის პარტიის წევრია „ამხანაგი“, მეორეთი საქართველოს რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარე, ანუ პრეზიდენტი. როდესაც ის გამოდის პარტიულ კრებაზე, მიტინგებზე, პრესაში და სხვა, როგორც პარტიული ადამიანი, მაშინ ის „ამხანაგი ნოე“-ა, ჩვეულებრივ ხასიათისა, ცოდნას და პიროვნების სიდიადეს რომ თავი დავანებოთ, ის დანარჩენ ამხანაგებში სხვა არაფრით არ განირჩევა, არავითარი განსაკუთრებული უპირატესობანი და უფლებანი მას არა აქვს არავისგან მინიჭებული და ამ დროს ყოველ მის „ამხანაგს“, შეუძლიან მის წინადადებას, მოსთხოვნას არ დაეთანხმოს, შეეკამათოს, შეუძლიან ამ დროს ასეთ საკადრისი და შეურაცხმყოფელი სიტყვებიც კი იხმაროს, მაგრამ როდესაც ის პრეზიდენტის სავარძელში ზის, როდესაც ის სახელმწიფო საქმეებს განაგებს, როდესაც ის აკეთებს იმ საქმეს, რომელიც მას თვით პარტიამ დაავალა, მაშინ ის, უკაცრავად, „ამხანაგი ნოე“ არ არის, ის არის „პრეზიდენტი ჟორდანია“ და მის სამართალსაც თუ უსამართლობას, დასჯასა თუ დაჯილდოვებას ყველა უნდა დაემორჩილოს, სანამ ის, რასაკვირველია, დამფუძნებელ კრების სახით ხალხის ნდობითაა აღჭურვილი.

ეს ანბანური ჭეშმარიტება ვერ შეუგნია სურამის ქალაქის გამგეობას და ქალაქის მოურავს ბ. ხიდისხევიშვილს რომელზედაც წინა წერილში მქონდა ლაპარაკი და ტფილისის ქალაქის გამგეობას და ქალაქის ხმოსნებს, რომელზედაც ამ წერილში მექმნება ლაპარაკი:

ყველას კარგად მოეხსენება, რომ ამ ორი სამი კვირას წინად მუშებსა და სახელმწიფოს სხვა და სხვა დაწესებულებების მოსამსახურეთ ურიგებდნენ გამოუცხვარ პურს, რომელიც ალიზს აგურებს უფრო ჰგავანდა, ვიდრე პურის გუნდებს.

მთავრობის თავმჯდომარემ ამ მოვლენას ყურადღება მიაქცია და რომ გაეგო, რაშია საქმე. მუშებსა და მოსამსახურეებს რად ურიგდებათ ასეთი უვარგისი პური, დანიშნა განსაკუთრებული რევიზორი და რა გამოირკვა რომ ნაყიდს ხორბალში ურევდნენ თურმე 90 პრც. ქვას, ქვიშას, ბზეს, ნაგავს და ისე ფქვავდენ, რომ საცრები არ ჰქონიათ, რომ ამგვარი ფქვილი გაეცრათ და ბზე და ნაგავი მაინც მოეშორებინათ და სხვა და სხვა, მთავრობის თავმჯდომარე, რასაკვირველია, აღშფოთდა და სხვათა შორის ქალაქის გამგეობას, რომლის ხელშიაც არის ეს საქმე, საყვედური გამოუცხადა და მოითხოვა, რომ ის პირი, რომელიც ამ საქმეს განსაკუთრებით განაგებს ბ. რუხაძე სამსახურიდან იმქნეს გადაყენებული.

როგორც ჰხედავთ, საქმე მარტივია და ცხადი, პური ისეთი იყო, რომ ადამიანს არ ეჭმევოდა. გამოძიებამ დაამტკიცა, რომ პურის გამოცხობის საქმეში ბოროტმოქმედებას ადგილი ჰქონდა დაამტკიცა აგრეთვე ქალაქის გამგეობის წევრთა დაუდევრობა, გულგრილობა და უსაქმურობა, რადგან თავიანთი პირდაპირი მოვალეობა ვერ შეასრულეს და პურის უვარგისობას არავითარი ყურადღება არ მიაქციეს. ყველა ამას უარს არავინ არ ჰყოფს და მთავრობის თავმჯდომარემ თავისი აღშფოთებით, მიღებულ სასტიკ ზომებითა და განკარგულებით საზოგადოებრივი აზრი დაამშვიდა და იმითი, რომ ყველას აცნობა, თუ ვინმე ბოროტმოქმედებას ჩაიდენს, თუ ვინმე საქმეს დაუდევრობით გააფუჭებს, სქ ვარ, მე ყველას დავსჯი, ვინც უნდა იყვეს იგი, ჩემი ძმა, სვინა, მეგობარი თუ „ამხანაგიო“

მთავრობის თავმჯდომარის ავტორიტეტი ხალხში ამაღლდა, ახლა მოისმინეთ, ეს ავტორიტეტი როგორ დასცა ქალაქის გამგეობამ და ქალაქის საბჭომ.

ქალაქის გამგეობის წევრთ მთავრობის თავმჯდომარის საყვედური ძალიან იწყინეს. და რა სახით იწყინეს, როგორ გგონიათ? იმათა სთქვეს, მთავრობის თავმჯდომარე, ცამდინ მართალია, როდესაც ის დაუდევრობასა და უსაქმურობას გვისაყვედურებს, მართალია მაშინაც, როდესაც საყვედურს გვიცხადებს. ჩვენ ამის ღირსნი ვართ, მაგრამ. მთავრობის თავმჯდომარე „ამხანაგურად“ ვერ მოიქცა (!) უნდა მოსული ყო (!) ჩვენთან და რაც სათქმელი ჰქონდა ჩვენთვის ეთქვაო. ის კი ჩვენ დაუკითხავად „ვიღაცა რევიზორის“ ნიშნავს და საყვედურს პრესაში გვიცხადებსო (!) იმას ავიწყდებაო, რომ ჩვენ ხალხის ამორჩეულები ვართო (!) და გადასწყვიტეს ნიშნად პროტესტისა სამსახურიდან გადამდგარიყვნენ.

ამ მიზნით გამგეობის წევრთ ჯერ თვითონ ითათბირეს, შემდეგ ქალაქის საბჭოს პარტიული ფრაქცია მოიწვიეს და იმათ შესჩივლეს და რჩევა სთხოვეს. რა ითქვა ამ თათბირებზე, არ ვიცით, რა რეზოლიუციები მიიღეს, რადგან ეს თათბირები ჩაკეტილ კარებში ხდებოდა ვიცით მხოლოდ, რომ ქალაქის ხმოსნებმა მორიგ კრებაზე გამგეობას ნდობა გამოუცხადეს და მშვიდობიანად შემდეგ საკითხებზე გადავიდნენ.

ქალაქის ხმოსნები გამგეობის წევრებზე უფრო შორს წავიდნენ. გამგეობის წევრნი თავიანთ დანაშაულობას აღიარებდნენ, მაგრამ საყვედურის „სახე“ არ მოსწონდათ ქალაქის ხმოსნებმა კი სთქვეს: რა ყურადღებას აქცევთ რაღაცა საყვედურებს, დანაშაულნი არაფერში ჰხართ, საქმეები, მშვენივრად მიგყავთ და აგრეც განაგრძეთო.

აი რას ნიშნავს „ამხანაგობა“

„მთავრობის თავმჯდომარის აღშფოთება გასაგებია“ „საყვედური მისი სამართლიანია“ მაგრამ „გამგეობის წევრთა პრესტიჟი მათი ამომრჩევი ხალხის თვალში არ უნდა დაეცა“ (ხედავთ თავის თავიანთ პრესტიჟზე როგორ ზრუნავენ? ამას მთავრობის თავმჯდომარე უნდა ხლებოდა გამგეობის წევრთ და „ამხანაგურად“ მოლაპარაკებოდა.

გამგეობის წევრთ ალბად გაუგონიათ: რუსეთის იმპერატორი პეტრე დიდი, როდესაც მისი მინისტრები, ან უმაღლესი მოხელენი რამე დანაშაულს ჩაიდენდნენ, სანამ სამსახურიდან დაითხოვდა, ან და დასჯიდა, დამნაშავეს სახლში ეწვეოდა და წინასწარ მოელაპარაკებოდა ხოლმე, მაგრამ გამგეობის წევრთ ის ავიწყდებათ, რომ პეტრე დიდი თან შვინდის კეტს წაიღებდა, ლოგინში ჩააწვენდა და მეორე დღეს ამა თუ იმ განკარგულებას გასცემდა ხოლმე.

ასეთი „მოლაპარაკება“ მესმის, სხვა გვარი მოლაპარაკება კი გაუგებარია.

როგორც გაუგებარია ქალაქის გამგეობის წევრთა ბავშვური ბუტიობა და ქალაქის ხმოსნების უტაქტობა მთავრობის თავმჯდომარის წინაშე.

მოხუცი.

ქალაქთა კავშირში.

ელიავას თავმჯდომარეობით შესდგა ქალაქთა კავშირის მთავარ კომიტეტის სხდომა, რომელზედაც განაგრძეს მადისონის მოხსენების განხილვა და იმსჯელეს მილიციის დებულების შესახებ. ელიავამ აღნიშნა რომ მილიციის ახალ დებულებაში შეტანილია ორი ცვლილება: პატარა ქალაქების მილიციის უფროსი უნდა ემორჩილებოდეს სამაზრო მილიციის უფროსს და შინაგან საქმეთა მინისტრს შეუზღუდველი უფლება უნდა ქონდეს მილიციაში მოსამსახურეთა დათხოვნისა. ელიავას აზრით ქალაქების სრული პატრონი თვით ქალაქები უნდა იყვნენ და ამიტომ მიუღებელია ქალაქის მილიციის უფროსის მაზრის მილიციის უფროსისადმი დამორჩილება, თათბირმა არ მიიღო არც მეორე მუხლი და დაადგინა შეიცვალოს იგი 1919 წ. იანვრის 26 კანონის თანახმად.

შემდეგ ნ. ელიავამ გააკეთა მოხსენება ერთდროულ გადასახადის შესახებ, რომელიც 2 ქალაქმა ხონმა და ოზურგეთმა ერთდა იმავე დროს აღძრა. ამასრულებელმა კომიტეტმა ეს საკითხი ერობათა და ქალაქთათვის საერთო საკითხად აღიარა, მაგრამ ეს საკითხი არ გაურჩევია არც საერობო ცენტრს და არც აღმასრულებელ ბიუროს, ვინაიდან ცნობები იყო იმის შესახებ, რომ პროექტს ერთდროულ სახელმწიფო გადასახადის შესახებ თვით მთავრობა უმუშავებდაო: აზრთა გაცვლა გამოცვლის შემდეგ დაადგინეს: საჭიროდ იქნეს ცნობილი, რომ ერთდროულ სახელმწიფო გადასახადში ადგილობრივ თვითმართველობებმაც მიიღონ მონაწილეობა. თუ კი ერთდროული გადასახადი არ იქნება დაწესებული, მაშინ უნდა დაწესდეს განსაკუთრებული მუნიციპალური გადასახადი. აღმასრულებელ ბიუროს ერობათა კავშირთან ერთად ევალება ამ გეგმის სისრულეში მოსაყვანად გადასდგას სათანადო ნაბიჯი. დასასრულ მ. რუსიამ გააკეთა მოხსენება თბილის კოჯორის ელექტრონის რკინის გზის გაკეთების და აგრეთვე მდინარე ხრამზე ჰიდრავლიურ სადგურის აგების შესახებ. ყრილობის დავალების ასასრულებლად მთავარი კომიტეტის პრეზიდიუმმა მოიწვია შეერთებული სხდომა თბილისის და კოჯორის ქალაქთა საბჭოებისა. მიუხედავათ იმისა, რომ ეს თათბირი შესდგა, საკითხი ელექტრონის რკინის გზის შესახებ არ გადაწყვეტილა. ამ ჟამად აღმასრულებელ ბიუროს მინდობილობით ინჟ. ზავალიშინი ხრამზე ჰიდრავლიურ სადგურის ასაგებად სათანადო გამოკვლევას ახდენს. აღმასრულებელმა ბიურომ ამ საქმისათვის 1.300.000 მან. გადასდვა. ნ. ელიავამ ეს მოხსენება შეავსო განმარტებით და აღნიშნა, რომ აღმასრულებელმა ბიურომ სანამ ამ თანხას გადასდებდა, აცნობა ამის შესახებ მთავრობის თავმჯდომარეს, რომელმაც ქალაქთა კავშირის ისეთი მოქმედება სასურველად იცნო. განზრახულია არა ერთი სადგურის არამედ მთელი რიგი სადგურების აგება. პირველი 10.000 ძალის მქონე სადგური აგებული იქნება თბილისიდან 20 ვერსზე. მოხსენების მოსმენის შემდეგ კრებამ იგი ცნობად მიიღო და გაწეული ხარჯები დაამტკიცა. (ს. დ. ს.)

ნაცარ ქექია.

ნოკტიურნი.

ზუზუნებს სადღაცა ზარი
ყრთხმაზედ... ჭრუანტელს მგვრის.
მძვინვარებს გარეთა ქარი,
ხეებსა მიწამდინ ხრის!.
ფანჯარა ზანზარებს... კარებს
არტყამენ კეტსა თუ ჯოხს?
ალბათა ვენახში სარებს
ჰგლეჯენ და უშენენ ქოხს!
თავდაცვა მჭირია სწრაფი!
ვემალვი ქარების ჯოგს:
კარებსა მივადგი შკაფი,
ფანჯრისკენ მივათრევ ნოხს.
შუგუზალს წავკარი ფეხი:
ვუბერავ: ანთება მსურს;
აჰექა!.. გავარდა მეხი..
გაძლება არ უნდა ყურს?.
წრიპინებს, შიშინებს შეშა..
ტკაცანი გაუდის მწყრალს.
გრიგალის მუხრუჭის ქვეშა
აკვამლებს უცნაურს ალს!
სანთელი ლაპლაპებს,.. კრთება,
ყველაფერს ორკეცად ჰხდის,
კედელზედ არჩდილთა წყება
საზარელ ფერხულში ხტის!..
ქოთანი... რაღაცას შვრება!..
იკიდებს ალმურსა შავს..
იქიდან რქიანი ძვრება,
ეხლავე ამოჰყოფს თავს!..
ბალიშზედ ასკუპდა შავად
რა არის? ზაქია თუ?
სველია... მიცქერის ავად...
ბაყაყი ყოფილა—ფუ!!
რაღაცა გრძელი და რბილი
სისინებს... მეხვევა გარს!
არ მხვდება კბილზედა კბილი
დაბნეულს, უღონოდ მდგარს;
ოთხივე კუთხიდან ერთი
გაისმა ყიჟინის ხმა!
შევკრთი და ვახსენე ღმერთი,
ყალხზედა შემიდგა თმა!
ვილაცა, რაღაცა ბნელში
აფოფხებს ბანჯღვლიან ხელს!..
ჩონჩხი რამ, მოხრილი წელში,
მიღერებს გალესილ ცელს!
ჭინკები ბოთლებსა სცლიან,
ხმაურით მინგრევენ ჭერს!..
ალქაჯნი თმა-ბადეს შლიან
ახრჩობენ იმაში ბერს!..
ბუხარშიც რაღაცა იძვრის..
რაღაცა დიდი რამ სდევს...
თვალთაგან ნაპერწკლებს ისვრის,
რას ვხედავ?.. ცხრა თავა დევს!!
უ-ჰუ-ჰუ!.. ვეშაპი გრძელი
ფანჯრიდან ეშვება ძირს,
როგორც რომ მქშინავი მელი!...
აჩაჩხებს ვეება პირს!
ყველგანა: უკანა, წინა,
მოგროვდნენ... ეს არის აჰ,
შემჭამენ!.. ვინა ხართ, ვინა,
მიშველეთ! ვაიმე, ვაჰ!
შემოხტნენ: ამირან, ბადრი,
უსუფი-გაუსვეს ხმალს!
მგელივით ვეცი მეც... ვლადრი
და ვუთხრი როკაპსა თვალს!
როსტომი, ზურაბიც გვშველის
ყარამანს უჭექავს ხმა..
გიორგიც ძახილს არ ელის:
რაინდსა რათ უნდა თქმა!..
ჯოჯოხეთს ვაი და ჭირი!
გახელდნენ ვეშაპნი-მყის
შთამინთქეს ყველა ის გმირი!..
მშვიდობით სინათლევ დღის!
დადუნდა ძვალი და რბილი,,
დავხუჭე თვალები და....
მიკვირს კი: ვეშაპის კბილი
აქამდინ რატომ არ მწვდა?!..
აფეთქა ალმური შავი
დევისა იმ თავმა ცხრამ...
უცბადა შემოჰყო თავი
პატარა კაცუნა რამ!
მარჯვემა, მოქნილმა წელში,
შავთვალამ, ხუჭუჭა თმით,
მახათით და ყველით ხელში,
თავმომწონ, წრიპინა ხმით,
მხარზედა ნაცრისა გუდით,
ულვაშზედ—ღვინისა ცვრით,
კეფაზედ ნაბდისა ქუდით,
მოქარგულ ენისა ძვრით,
ტრაბახით შემოდგა ფეხი:
ემზგავსა უძლეველ ძევსს!
თავზარი დასცა და მეხი
თვით მრავალ თავიან დევს!
ოჰ, ნაცარ ქექიავ, შენა?!..
სალამი მშობლიურს გმირს!
ამეხსნა შეკრული ენა,
ღიმილი მომდის პირს...
ჩავწვები ლოგინში წყნარად
ძილითა შევიქცევ თავს!..
ქაჯებო, დევებო, ფარად
მე ნაცარქექია მყავს!

კ. მაყაშვილი.

სარედაქციო კოლეგია.
მთავარი რედაქტორი ს3. კედია.

დაბრუნდა და განახლა ავადმყოფების მიღება.

ექიმი
მ. ო. ზანდუკელი
შინაგან და ნერვების ავადმყ. ელექტრონით წამლობა. ავადმყ. მიღება საღ. 5-7 ს, ანასტასიის ქუჩა № 3 ტელეფ. 9—31.
№ 3207.

ექიმი
ე. ი. კალანდაძე.
ღებულობს შინაგან სნეულებათა ავადმყოფებს დილის 8—12 ს. ვენერიული სიფილისი (შეშხაპუნება 606 და 914) და საშ. რდე ორგანოთა საღ. 5—7 ს. გუნიბის ქ. № 6, მოსკოვის ქუჩ. კუთხე ზემმელის აფთიაქთან.
ტელეფ. 18—95. 3228

ქუთაისი
ექიმი
ისაკ იაკობის-ძე
მინოვიჩი
ღებულობს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ. ყოველ დღე დილის 10-12 ს. და საღამ. 5 7. ს. ქარვასლის ქუჩა, № 5 (მწვანე ბაზარი) შინა ყოფილი ექ. ქოლოშვილისა
№ 3208.

ექიმი
დ. ი. ჯაფარიძე
შინაგან, კისრის, ცხვირის და ყურის ავადმყოფობის. ავადმყოფების მიღება დილის 12—1 ნახ. საათამდე, მადატოვის ქუჩა № 7, ალექსანდროვის ბაღის პირდაპირ.
ტელეფ. 16—65; 17—49.

თვალების ავადმყოფობის ექიმი
მ. გოლშტეინი
სათვალეების შერჩევა. ავადმყოფების მიღება დილის 8 ს-დან 11 ს-მდე; საღამოს 2—7 საათამდე.
ნიკოლოზის ქ. № 32

ექიმი
რეზო [illegible]
კანისა და ვენერიული სნეულებანი [illegible] მლობა ახალი და ძველი სუსუნ[illegible] სიფილისი (606—914 შეშხაპუნება) ავადმყოფებს იღებს კაცებს 9—11 [illegible] დილ. და 6—8 ს. საღ. ქალებს 11 [illegible] ს. დღის, მოსკოვის ქუჩა № 4. [illegible] ლის აფთიაქის პირდაპირ.

ყოფილი 1 კავკასიის კორპუსის [illegible] დრო ბეითალი-ექიმი
ი. გ. ქუთათელა[ძე]
იღებს შინაგან, კანით (ქეცით) [illegible] მყოფ ოთხფეხ პირუტყვებს და [illegible] ნველებს. ცხენის ქოთოის (სა[illegible]) კვლევ მალეინის შეშხაპუნებით. ცხვრის სასულე—მილის ავათმყო[illegible] ვექიმობ „ნეიმანის და ვესსელ[illegible] თოდებით. ვიძლევი დარიგებას [illegible] ოტენხიაზე“ (საქონლის მოვლა-[illegible] ნება). დილის 9—10 საათ. და 3—5 ს. ბელინსკის ქუჩა № 39, [illegible]

მატარებელთა მ[იმოსვ]ლ[ა]

ფოსტის მატარებელი № 3. თბილისიდან ბათომში—დილის [illegible]
მატარებ. № 3. № 7. თბილისიდან ფოთში საღამ. 7 ს. [illegible]
მატარებ. № 21. თბილისიდან ბათომში, საღ. გად. [illegible]
მატარებ. № 19. თბილისიდან ხაშურში დილის [illegible]
მატარებ. № 140. თბილისიდან სალოღში დილის [illegible]
მატარებ. № 390. თბილისიდან სანაინში დილის [illegible]
მატარ. № 4. თბილისიდან კახეთში დილის [illegible]

თბილისში მოდ[ის].

მატარებ. № 4. ბათომიდან თბილისისკენ გამო[დის] საღ. 10 ს. [illegible] თბილისში მოდის საღ. 6 ს. [illegible]
მატარებელი № 7. ფოთიდან თბილისისკენ გამოდ[ის] [illegible] მის 12 ს. [illegible] თბილისში მოდის დღის 2 ს. [illegible]
მატარებელი № 22. ბათომიდან თბილისისკენ გად[ის] [illegible] მის 12 ს. [illegible]
მატარებელი № 19. ხაშურიდან თბილისისკენ მოდ[ის] [illegible] მის 2 ს. [illegible] თბილისში მოდის დილის 8 ს. [illegible]
მატარებ. № 141. სალოღლიდან თბილისისკენ [illegible] დილის 9 ს. [illegible] თბილისში მოდის საღამ. 5 ს. [illegible]
მატარებ. № 416. სანაინიდან თბილისისკენ გადის [illegible] თბილისში მოდის დღის 4 ს. [illegible]
მატარებ. № 3. კახეთიდან თბილისში გადის [illegible] 4 ს. [illegible]

საჭიროა მოსამსახურე კაცი დარაჯი
ეროვ. დემოკრატების ბიუროში
სასახლის ქ. № 5 ქართული კლუბის ეზოში
იკითხეთ დილის 10—2 საათამდე.

სამობილიზაციო.

განცხადება.

ამ რთულ მდგომარეობის გამო, რომელიც შეიქნა საქა[რთ]ველოს რესპუბლიკის მოსაზღვრე სახელმწიფოებში მთ[ავ]რობამ დაადგინა რესპუბლიკის დამოუკიდებლობის და მი[სი] თავისუფლების დასაცავად ნაწილობრივი

მობილიზაცია.

ამ მიზნით გაწვეული იქნებიან ჯარში რესპუბლიკის [illegible] ქვეშევრდომი სათადარიგო ჯარის კაცნი და მოლაშქ[რენი]

დაბადებულნი 890, 1891, 1892, 1893 წლებში.

ხსენებულ წლებში დაბადებულნი სათადარიგო ჯარის-კაცნი და მოლ[აშ]ქრენი ვალდებულნი არიან გამოცხადდენ თბილისის სამხედრო აღრი[ცხვის] ნაწილის უფროსის სამმართველოში (ვაგზლის ქუჩა) ამა წლის 10 ნოე[მბრის] დილის 10 საათზედ ჯარში წასასვლელად.

გაწვევისაგან განთავისუფლება და ვადის გადადება სამოქალაქო სამ[სახუ]რზე მყოფ მოლაშქრე და სათადარიგო პირთა მოხდება 1915 წელში გამ[ოცე]მულ „სამხედრო ბეგრის დებულების“ 33 მუხლის დამატების მიხედვით რესპუბლიკის თავდაცვის საბჭოს ამა წლის 11 მაისის დადგენილების მ[უ]ხლის 1, 2, 3, 4 და 5 პუნქტების თანახმად. (გაზ. „საქართველოს რესპუბ[ლი]კა“ 1920 წ. № 103) რომელთაც უნდა წარმოადგინოს სათანადო მოწმობ[ა].

სამოქალაქო, საზოგადო და კერძო სამსახურზე მყოფ მოლაშქრე და [სა]თადარიგო პირნი: რომლებიც თანამდებობის მიხედვით არ თავისუფლ[დებიან] გაწვევისაგან, უნდა დაუყონებლივ იქმნენ დათხოვნილნი სამსახურიდან. [ყო]ველ შემთხვევაში არა უგვიანეს 2 დღისა დღიდან მობილიზაციის გამოც[ხადე]ბისა.

ამა წლის მორიგი გაწვევა (დაბადებული 1900 წ[ლ]...) გადადებულია მთავრობის განსაკუთრებულ განკარგულებ[ამდე].

1920 წელი 9 ნოემბერი
დილის 10 საათი.

თბილისის ქალაქის გამგ[ეობა]